HR 2021

22

Tematsko izvješće

Održivo financiranje:

za preusmjeravanje financiranja na održiva ulaganja potrebno je dosljednije djelovanje EU-a

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Sadržaj

	Odlomak
Sažetak	I. – IX.
Uvod	01. – 09.
Opseg revizije i revizijski pristup	10. – 14.
Opažanja	15. – 81.
Mjere EU-a u području održivog financiranja bile su nužne, ali njima nisu obuhvaćena sva ključna pitanja	15. – 53.
Planirane aktivnosti s pravom su usmjerene na to kako poboljšati transparentnost u pogledu onoga što je održivo	16. – 21.
Mjere kojima se uzimaju u obzir okolišni i socijalni troškovi neodrživih djelatnosti nisu bile dostatne	22. – 26.
Zabilježena su kašnjenja u provedbi velikog broja aktivnosti te su bili potrebni dodatni koraci da one postanu operativne.	27. – 53.
Financijska potpora EU-a za ulaganja ne temelji se na dosljednim kriterijima održivosti	54. – 81.
EIB ima važnu ulogu u održivom financiranju	55. – 63.
Potporom EFSU-a nisu obuhvaćena sva područja u kojima su održiva ulaganja najpotrebnija	64. – 73.
Proračunu EU-a nedostaju dosljedni znanstveno utemeljeni kriteriji kako bi se izbjeglo nanošenje bitne štete okolišu	74. – 81.
Zaključci i preporuke	82. – 91.

Prilozi

Prilog I. – Obuhvaćanje akcijskim planom ključnih preporuka stručne skupine na visokoj razini

Prilog II. – Provedba i ishod mjera iz akcijskog plana EU-a

Prilog III. – Najvažnija i najnovija događanja koja se odnose na akcijski plan

Prilog IV. – Kronološki prikaz taksonomije EU-a

Prilog V. – Nacionalni energetski i klimatski planovi: Procjene i predstavljanja potreba država članica za ulaganjima

Prilog VI. – Nova Komisijina strategija za financiranje prijelaza na održivo gospodarstvo

Pokrate i skraćeni nazivi

Pojmovnik

Odgovori Komisije i EIB-a

Kronologija

Revizorski tim

Sažetak

I. Europska Unija (EU) i njezine države članice potpisale su 2015. Pariški sporazum u cilju jačanja globalnog odgovora na opasnost od klimatskih promjena. Jedan je od ciljeva tog sporazuma uskladiti financijske tokove s naporima koji se ulažu u postizanje niskih emisija stakleničkih plinova i razvojem otpornim na klimatske promjene. Općenito se smatra da će prijelaz na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija zahtijevati znatna javna i privatna ulaganja.

II. Komisija je 2018. donijela akcijski plan o održivom financiranju koji uključuje aktivnosti za preusmjeravanje privatnog financiranja na održiva ulaganja, upravljanje financijskim rizicima povezanima s klimatskim promjenama i poboljšanje održivog korporativnog upravljanja u privatnom sektoru. Istodobno, Komisija i Europska investicijska banka nastavile su raditi na pružanju javne financijske potpore održivim ulaganjima, posebice kad je riječ o djelovanju u području klime.

III. Sud je ispitao poduzima li Komisija odgovarajuće mjere za preusmjeravanje financiranja na održiva ulaganja. Revizija je bila usmjerena na pitanje jesu li akcijskim planom iz 2018. obuhvaćena sva ključna pitanja povezana s održivim financiranjem te je li on pravodobno proveden. Sud je isto tako procijenio je li se financijska potpora EU-a temeljila na dosljednim kriterijima održivosti i doprinosi li potpori održivim ulaganjima.

IV. Informacije iz ovog izvješća mogle bi doprinijeti provedbi strategije za financiranje prijelaza na održivo gospodarstvo iz 2021. kojom će se finalizirati i nadopuniti aktivnosti uvedene u okviru akcijskog plana iz 2018.

V. Sud je zaključio da je za preusmjeravanje privatnog i javnog financiranja na održiva ulaganja potrebno dosljednije djelovanje EU-a. Premda je Komisija svoje djelovanje usmjerila na povećanje transparentnosti na tržištu, ono nije popraćeno mjerama za rješavanje pitanja troška neodrživih gospodarskih djelatnosti. Osim toga, Komisija mora primijeniti dosljedne kriterije za utvrđivanje održivosti ulaganja kojima se pruža potpora iz njezina proračuna i bolje usmjeravati napore kako bi stvarala prilike za održiva ulaganja.

VI. Kad je riječ o specifičnim regulatornim mjerama, Sud je utvrdio da su planirane aktivnosti s pravom usmjerene na to kako poboljšati transparentnost – i u pogledu održivosti ulaganja i u pogledu načina na koji financijski sektor i poduzeća izvješćuju o održivosti. Zabilježena su kašnjenja u provedbi velikog broja mjera te je za njih potrebno poduzeti daljnje korake da budu primjenjive. Konkretno, dovršenje zajedničkog sustava klasifikacije održivih djelatnosti (taksonomija EU-a), koji je osnova za označivanje financijskih proizvoda i standardizaciju objavljivanja podataka o održivosti za poduzeća, trajalo je dulje nego što je planirano. Sud smatra da te aktivnosti neće biti u potpunosti djelotvorne ako ne budu popraćene dostatnim mjerama kojima se uzimaju u obzir okolišni i socijalni troškovi neodrživih djelatnosti.

VII. Kad je riječ o financijskoj potpori EU-a, Sud je utvrdio da EIB ima važnu ulogu u pružanju potpore održivim ulaganjima i primjeni taksonomije EU-a. Međutim, analiza koju je Sud obavio nad potporom ulaganjima iz Europskog fonda za strateška ulaganja pokazala je da se iz njega pružala manja potpora djelovanjima u području klime u srednjoj i istočnoj Europi, u kojoj postoji znatna potreba, nego u drugim regijama. Nadalje, Sud je utvrdio male količine financijske potpore za projekte prilagodbe klimatskim promjenama, koji teško privlače privatna financijska sredstva. Sud isto tako smatra da EU nije bio dovoljno proaktivan u podupiranju razvoja portfelja održivih projekata i da nije do kraja iskoristio potencijal nacionalnih energetskih i klimatskih planova kako bi utvrdio prilike za održiva ulaganja.

VIII. Sud je također utvrdio da ne postoji dosljedan i obvezujući zahtjev da se za sve djelatnosti koje primaju financijska sredstva EU-a primjenjuje načelo „nenanošenja bitne štete”. Osim toga, u programima potrošnje EU-a, uz iznimku fonda InvestEU, ne postoje zahtjevi za procjenu pojedinačnih ulaganja u odnosu na socijalne i okolišne standarde koji bi bili usporedivi s onima kojima se koristi EIB. To znači da se za utvrđivanje okolišne i socijalne održivosti istih aktivnosti koje se financiraju iz različitih programa EU-a mogu primijeniti nedovoljno strogi ili različiti kriteriji. Nadalje, mnogi kriteriji koji se upotrebljavaju za procjenu i praćenje doprinosa proračuna EU-a klimatskim ciljevima nisu toliko strogi i znanstveno utemeljeni kao kriteriji osmišljeni za taksonomiju EU-a.

IX. Sud preporučuje Komisiji sljedeće:

- da dovrši aktivnosti iz akcijskog plana i pojasni mehanizme za postizanje sukladnosti i mehanizme revizije;
- da poveća doprinos održivom financiranju određivanjem cijena za emisije stakleničkih plinova;
- da izvješćuje o rezultatima programa InvestEU povezanima s klimom i okolišem;
- da ulaže dodatne napore u razvoj portfelja održivih projekata;
- da dosljedno primjenjuje načelo „nenanošenja bitne štete” i kriterije taksonomije EU-a na razini čitavog proračuna EU-a;
- da prati rezultate akcijskog plana i svih budućih strategija te izvješćuje o njima.

Uvod

01. Europska Unija (EU) i njezine države članice potpisale su 2015. Pariški sporazum u cilju jačanja globalnog odgovora na opasnost od klimatskih promjena. Jedan je od ciljeva tog sporazuma usklađivanje „financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene”[1] EU i njegove države članice obvezale su se i na provedbu Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030.[2] EU je ciljeve zaštite okoliša i održivog razvoja uključio u svoje Ugovore te predano podupire međunarode napore u borbi protiv klimatskih promjena.

02. Klimatske promjene prepoznate su kao rizik za stabilnost financijskog sustava[3] i gospodarstva u cjelini. Posljedice klimatskih promjena ne odnose se samo na ekonomski učinak sve ekstremnijih vremenskih prilika ili podizanja razine mora („fizički rizici”), one isto tako obuhvaćaju rizik od gubitka vrijednosti ulaganja zbog promjena u politici, tehnologiji i pravnim okvirima koje su povezane s borbom protiv klimatskih promjena („tranzicijski rizik”). Testiranje otpornosti na stres uzrokovan klimatskim promjenama, koje je Europska središnja banka (ESB) provela s obzirom na cijelo gospodarstvo, pokazuje da bi učinak rizika od klimatskih promjena na poduzeća i banke mogao uzrokovati čak i recesiju ili slom financijskog tržišta[4].

03. Postavlja se pitanje kako organizirati i financirati socijalno pravedan i okolišno održiv prijelaz na klimatski neutralno i otporno gospodarstvo. Općenito se smatra da će za takav prijelaz biti potrebna znatna javna i privatna ulaganja. To će zahtijevati i prikupljanje financijskih sredstava za ulaganja koja su potrebna za postizanje ugljično neutralnog gospodarstva i jačanje financijske stabilnosti uključivanjem okolišnih, socijalnih i upravljačkih pitanja u poslovne i investicijske odluke (tj. „održivo financiranje”).

04. Komisija još nije procijenila opseg ukupnih ulaganja potrebnih za socijalno pravedan i okolišno održiv prijelaz na klimatski neutralno i otporno gospodarstvo do 2050., što obuhvaća ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu na njih

---

1 Ujedinjeni narodi, Pariški sporazum, 2015.

2 Komisija, „EU approach to sustainable development”.

3 ESB, „Financial Stability Review”, svibanj 2019.; izvješće Odbora za financijsku stabilnost (FSB) „The implications of climate change for financial stability”.

4 ESB, „Shining a light on climate risks: the ECB’s economy-wide climate stress test”, 2021.

(otpornost na klimatske promjene). Komisija je 2020. procijenila da bi dosezanje ciljne vrijednosti u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova od 55 % do 2030. zahtijevalo dodatna godišnja ulaganja od oko 350 milijardi eura samo u energetski sustav[5]. Osim toga, Komisija je procijenila da ukupni manjak okolišno održivih ulaganja iznosi između 100 milijardi i 150 milijardi eura godišnje, a potrebe za socijalnim ulaganjima procijenila je na 14 milijarde eura godišnje do 2030.[6] Stručnjaci su procijenili da bi postizanje nulte neto stope emisija do 2050. u 27 država članica EU-a zahtijevalo ukupne kapitalne rashode od oko 1 bilijuna eura godišnje u razdoblju 2021. – 2050.[7] Procjenom su obuhvaćene čiste tehnologije i tehnike koje se odnose na energiju, promet, zgrade, industriju, poljoprivredu i infrastrukturu za prijenos energije.

05. Komisija je 2016. osnovala stručnu skupinu na visokoj razini za održivo financiranje čija je svrha pružanje savjeta o razvoju strategije održivog financiranja[8]. U stručnoj skupini sudjelovali su viši stručnjaci koji su predstavljali civilno društvo, financijski sektor, akademsku zajednicu i promatrače iz europskih i međunarodnih institucija[9]. Kako je navedeno u završnom izvješću stručne skupine na visokoj razini[10] i izvješćima drugih stručnjaka[11], javna intervencija bit će potrebna za postizanje potrebne razine održivih ulaganja te bi se njome trebala obuhvatiti barem sljedeća ključna pitanja:

— **Na tržištima se ne uzima u obzir cjelokupni socijalni i okolišni trošak gospodarskih djelatnosti** Na tržištima se nedovoljno uzimaju u obzir popratni učinci emisija stakleničkih plinova[12], kao i drugi negativni učinci neodrživih

---

[5] Komisija, Stanje Unije: pitanja i odgovori o planu za postizanje klimatskog cilja do 2030., 2020.

[6] Komisija, Plan ulaganja za održivu Europu, Plan ulaganja za europski zeleni plan, 2020., fusnota na str. 1.

[7] McKinsey & Company, „How the European Union could achieve net-zero emissions at net-zero cost”, 2020.

[8] Komisija, Registar stručnih skupina Komisije i drugih sličnih subjekata.

[9] Komisija, stručna skupina na visokoj razini za održivo financiranje (HLEG).

[10] Završno izvješće stručne skupine na visokoj razini za održivo financiranje, 2018.

[11] EIB i Bruegel, „Investment and growth in the time of climate change”, 2012.

[12] Završno izvješće stručne skupine na visokoj razini za održivo financiranje, 2018., str. 11., str. 88. – 89.

gospodarskih djelatnosti na okoliš i društvo[13]. Stoga mnoga poduzeća te javni i privatni ulagači nemaju dovoljno financijskih poticaja za uključivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih pitanja u svoje odluke. Kako je istaknula stručna skupina na visokoj razini, poduzimanje koraka u financijskom sustavu nije dovoljno, nego je potrebno i poslati jasnu poruku da će se uzrokovanje emisija ugljika naplaćivati[14].

— **Nedostatak transparentnosti i objavljivanja podataka o održivim djelatnostima:** Ograničeno objavljivanje podataka o održivosti u privatnom i javnom sektoru mogu dovesti do neujednačenosti informacija o aspektima održivosti imovine na razini ulagača i subjekata koji su predmet ulaganja. Zbog nedostatka usklađenosti „zelene" definicije i kriteriji podložni su različitim tumačenjima i manipulativnom zelenom marketingu (*greenwashing*). Interes za održivim ulaganjima sve je veći, ali ulagačima nedostaju pouzdani i usporedivi podatci koji su im potrebni za donošenje utemeljenih odluka[15].

— **Neka održiva ulaganja suočavaju se s potencijalno većim rizicima i troškovima financiranja:** Promjene u pravnom, političkom i tehnološkom okruženju mogu povećati rizike za održiva ulaganja. Osim toga, procjena standarda održivosti i usklađivanje s njima mogu dovesti do većih financijskih troškova za održive djelatnosti[16]. U određenim slučajevima održivim projektima bit će potrebna javna potpora kako bi bili financijski održivi („unovčivi")[17]. Primjerice, projekti prilagodbe klimatskim promjenama često zahtijevaju velike iznose početnih financijskih sredstava, nedostaje im stalan izvor prihoda i pružaju nefinancijske pogodnosti izvan okvira projekta koje je teško ekonomski procijeniti.

---

[13] OECD, „Sustainable and Resilient Finance: Making sense of the environmental pillar in ESG investing", 2020.

[14] Završno izvješće stručne skupine na visokoj razini za održivo financiranje, 2018., str. 11.

[15] Komisija, „Impact assessment accompanying the proposal for a directive on corporate sustainability reporting", 2021.

[16] MMF, „Global Financial Stability Report", listopad 2019., poglavlje 6. – „Sustainable Finance", 2019.

[17] Završno izvješće stručne skupine na visokoj razini za održivo financiranje, 2018., str. 9.

— **Nije dovoljno jasno kakve su potrebe za održivim ulaganjima i koji su projekti raspoloživi:** U određenim sektorima i područjima ulagačima koji žele održivo ulagati nedostaju informacije o potrebama za održivim ulaganjima i raspoloživim projektima. U nekim slučajevima, nedostatak raspoloživih projekata posljedica je nedovoljnog kapaciteta ili znanja privatnih društava za razvoj projekata i javnih tijela. To posebno vrijedi za održive infrastrukturne projekte, sa složenim procesima izrade, financiranja i provedbe, ali koji su nužni za prijelaz na niskougljično gospodarstvo otporno na klimatske promjene[18].

06. EU je prepoznao da je za rješavanje ovih pitanja potrebna javna intervencija. Osobito je prepoznao potrebu za usklađenom strategijom u kojoj se bi se kombinirale mjere za uređenje financijskih tržišta i financijska potpora za održiva ulaganja. Regulatorne mjere EU-a usmjerene na ulagače, poduzeća i druge sudionike na tržištu mogu pomoći pri preusmjeravanju privatnog financiranja na održiva ulaganja.

07. Stručna skupina na visokoj razini izradila je preporuke koje su poslužile kao osnova za Komisijin „Akcijski plan o financiranju održivog rasta”[19] (u daljnjem tekstu: akcijski plan). Akcijski plan sastoji se od deset „mjera” (vidjeti ***Sliku 1.***).

[18] Idem, str. 35.

[19] Komisija, Akcijski plan o financiranju održivog rasta, 2018.

Slika 1. – Deset mjera iz akcijskog plana

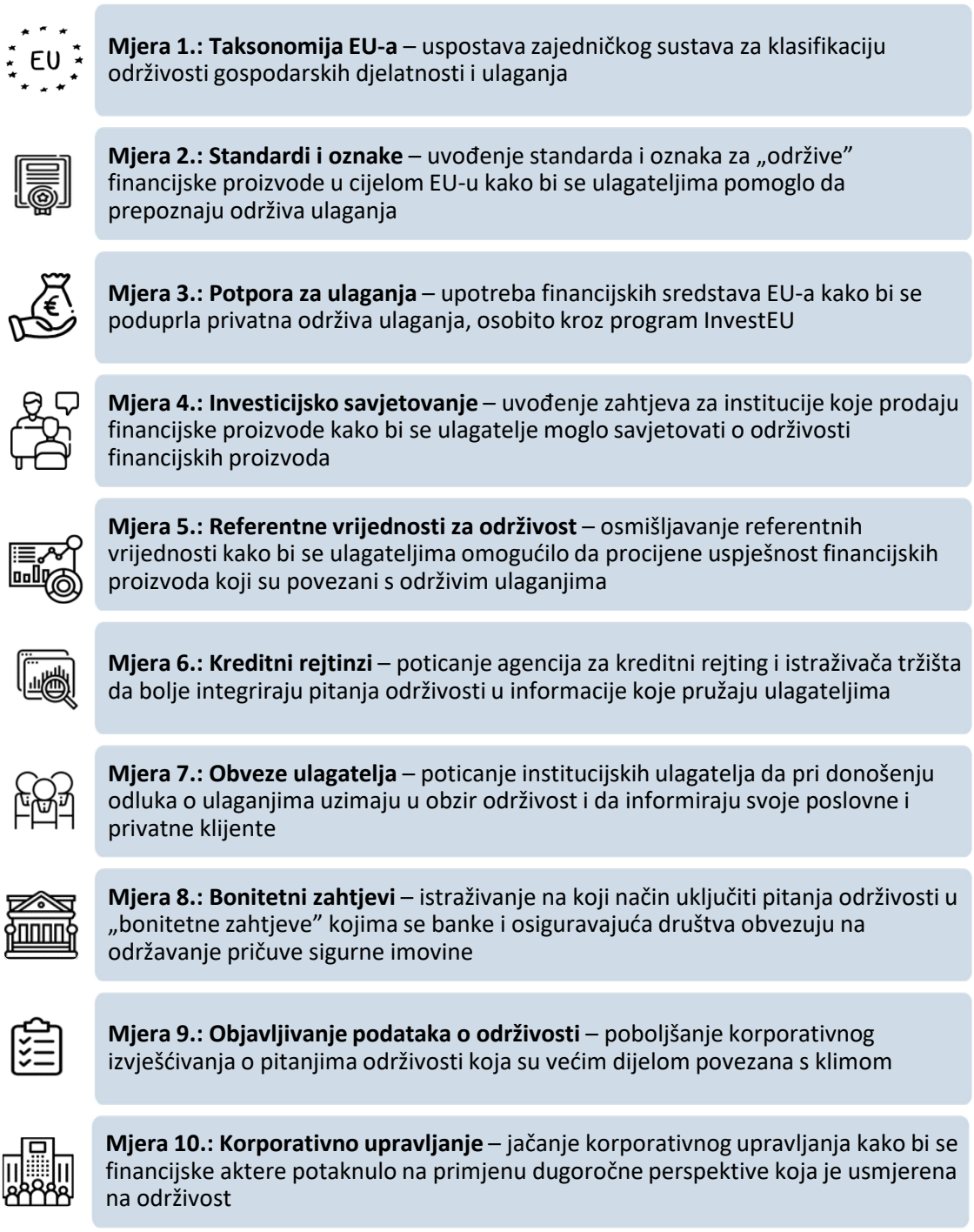

Izvor: Sud, na temelju podataka Europske komisije.

08. ***Slika 2.*** pokazuje složenost i međusobnu povezanost različitih mjera predloženih u akcijskom planu s obzirom na glavne dionike koji sudjeluju u održivom financiranju.

Slika 2. – Dionici i mjere iz akcijskog plana

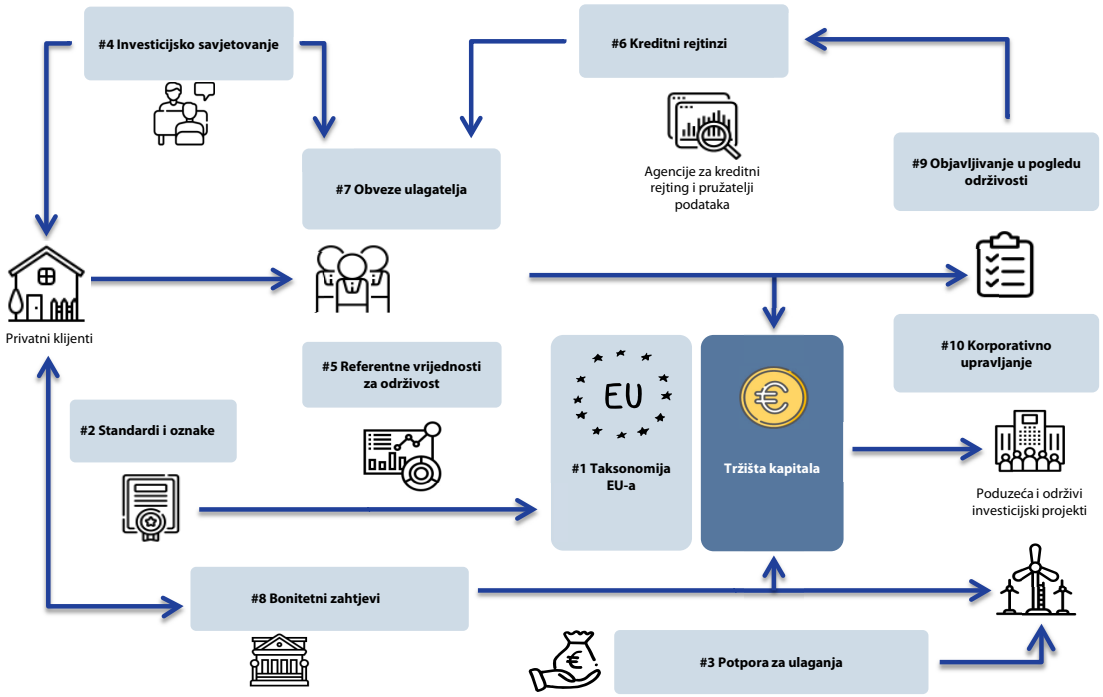

Izvor: Sud, na temelju podataka Europske komisije.

09. U sklopu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. EU planira poduprijeti javna i privatna ulaganja dodjeljivanjem najmanje 30 % proračuna EU-a djelovanjima u području klime. Procjenjuje se da dio koji se izdvaja iz proračuna EU-a iznosi oko 358milijardi eura, uključujući proračunsko jamstvo u iznosu od 7,9 milijardi eura koje se odnosi na InvestEU. Osim toga, države članice morat će za potpori djelovanjima u području klime izdvojiti najmanje 37 % financijskih sredstava koja dobivaju u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Taj se iznos procjenjuje na oko 268 milijardi eura. Usporedno s time, Europska investicijska banka (EIB) planira osigurati oko 192 milijarde eura financijskih sredstava za djelovanja u području klime i održivost okoliša, pod uvjetom da cjelokupan iznos financiranja koje osigurava EIB ostane nepromijenjen. Cilj je fonda InvestEU i EIB-a poduprijeti dodatna privatna i javna ulaganja drugih ulagača u djelovanje u području klime u iznosu od oko 522 milijarde eura. Ukupno gledajući, financijskom potporom EU-a moglo bi se u razdoblju 2021. – 2027. osigurati više od 200 milijardi eura godišnje, od ukupnog potrebnog iznosa od 1 bilijuna eura godišnje (vidjeti odlomak ***04***.). Na ***slici 3.*** pruža se pregled planova EU-a i EIB-a za potporu održivim ulaganjima povezanima s djelovanjima u području klime i održivosti okoliša u razdoblju 2021. – 2027.

Slika 3. – Planirana potpora EU-a djelovanjima u području klime za razdoblje 2021. – 2027.

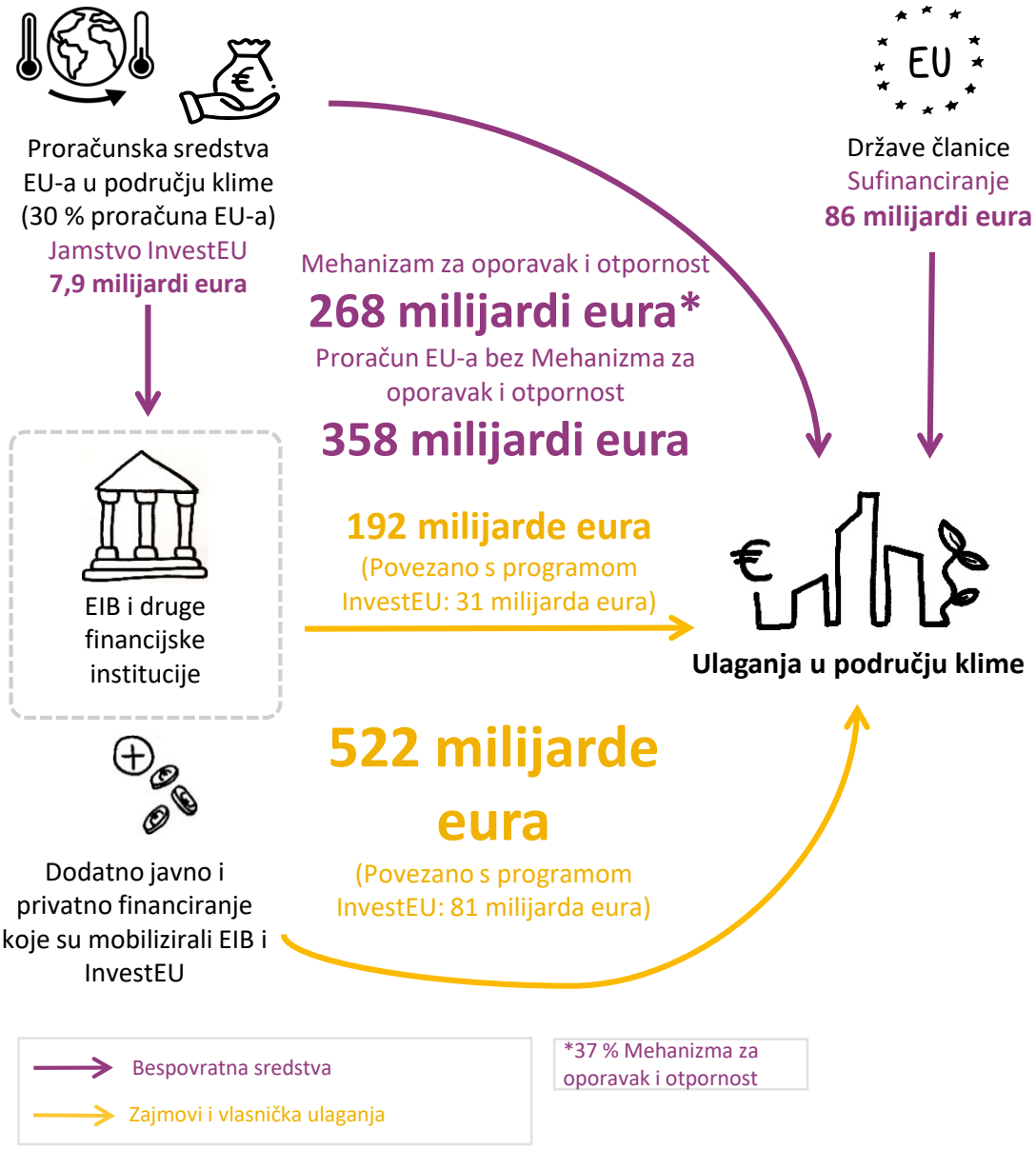

Izvor: Sud, na temelju VFO-a za razdoblje 2021.–2027. i klimatskog plana EIB-a.

Opseg revizije i revizijski pristup

10. Cilj Suda bio je procijeniti poduzima li Komisija odgovarajuće mjere za preusmjeravanje financiranja na održiva ulaganja. U tu svrhu, Sud je procijenio jesu li mjerama iz akcijskog plana:

(a) obuhvaćena ključna pitanja navedena u prethodnom tekstu (odlomak ***05***.), a to su:

  (i) nemogućnost da se na tržištu uzmu u obzir okolišni i socijalni troškovi neodrživih djelatnosti;

  (ii) nedovoljna transparentnost u pogledu onoga što je održivo;

  (iii) veći rizici i financijski troškovi nekih održivih ulaganja; i

  (iv) nedostatak jasnoće u pogledu potreba za održivim ulaganjima i raspoloživih projekata

(b) te jesu li te mjere provedene prema planu.

Sud je procijenio i temelji li se financijska potpora EU-a na primjeni dosljednih kriterija održivosti i doprinosi li podupiranju održivih ulaganja.

11. Sud ističe da je s obzirom na narav, vrstu i vremenski okvir primjene mjera iz akcijskog plana prerano za ocjenu njihove djelotvornosti u pogledu preusmjeravanja privatnog i javnog financiranja na održiva ulaganja.

12. U izvješću se daje sveobuhvatan pregled mjera koje je EU poduzeo u području održivog financiranja. U njemu se ističu izazovi i rizici koje Komisija mora svladati kako bi strategija održivog financiranja bila uspješna. Ovo je izvješće sastavljeno kako bi se upotrijebilo u okviru provedbe strategije za financiranje prijelaza na održivo gospodarstvo iz 2021.[20] Kako je navedeno u toj komunikaciji, mjerama iz akcijskog plana iz 2018. utvrđeni su prvi „temeljni elementi" okvira EU-a za održivo financiranje koji će se „dovršiti i konsolidirati" u okviru strategije iz 2021. Mjere iz nove strategije na koje se odnose preporuke Suda iznose se u ***Prilogu VI.***

[20] Komisija, Komunikacija Komisije o strategiji financiranja prijelaza na održivo gospodarstvo, 2021.

13. Revizija koju je obavio Sud temeljila se na:

— pregledu Komisijinih prijedloga, smjernica i relevantnih izvješća o održivom financiranju, osobito u pogledu taksonomije EU-a, označivanja održivih financijskih proizvoda i objave podataka u području održivosti;

— analizi relevantnih odredbi važećeg zakonodavstva EU-a i regulatornih prijedloga povezanih s akcijskim planom i glavnim programima potrošnje proračuna EU-a za razdoblje 2014. – 2020. i 2021. – 2027. (Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Fond za pravednu tranziciju, Instrument za povezivanje Europe, EFSU/InvestEU, Mehanizam za oporavak i otpornost);

— pregledu publikacija o održivom financiranju koje su objavili istraživači, skupine za strateško promišljanje, međunarodne organizacije te tijela i institucije EU-a

— analizi portfelja ulaganja iz EFSU-a i preispitivanju EIB-ove primjene okolišnih i socijalnih standarda na temelju nasumičnog odabira 12 operacija koje doprinose klimatskoj politici;

— razgovorima sa službenicima Komisije i EIB-a; te

— pisanom i usmenom doprinosu vanjskih stručnjaka koji je iskorišten za analizu revizijskog okruženja i pružanje povratne informacije o nacrtu zapažanja i zaključaka.

14. Revizijom nisu obuhvaćene mjere za promicanje održivog financiranja koju su primjenjivali Europska središnja banka i nacionalna tijela. Zbog ograničenja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19 Sud nije mogao obaviti terenske posjete nacionalnim tijelima i investicijskim projektima koji se podupiru sredstvima EFSU-a.

Opažanja

Mjere EU-a u području održivog financiranja bile su nužne, ali njima nisu obuhvaćena sva ključna pitanja

15. U ovom odjeljku izvješća Sud ispituje jesu li mjerama EU-a navedenima u akcijskom planu Komisije obuhvaćena pitanja navedena u odlomku ***05***, posebno kad je riječ o transparentnosti u pogledu održivosti i nepovoljnih vanjskih učinaka. Sud analizira i napredak postignut u provedbi različitih mjera akcijskog plana i ističe povezane rizike.

Planirane aktivnosti s pravom su usmjerene na to kako poboljšati transparentnost u pogledu onoga što je održivo

16. Sud je utvrdio da je sedam od deset mjera iz akcijskog plana[21] bilo usmjereno na preusmjeravanje financiranja na održiva ulaganja povećanjem transparentnosti u pogledu održivosti gospodarskih djelatnosti i financijskih proizvoda. Komisija je to pitanje riješila uvođenjem zajedničkog sustava klasifikacije održivih djelatnosti koji se naziva „taksonomija EU-a” (Mjera 1.). Temelji se na radu tehničke stručne skupine (TEG) osnovane u tu svrhu. Taksonomija EU-a pruža osnovu za druge mjere, koje zahtijevaju jasnu definiciju onoga što je „održivo”.

17. Kako bi se ulagačima pomoglo da prepoznaju prilike za ulaganje, Komisija je predložila uvođenje standarda i oznaka za održive financijske proizvode za cijeli EU (Mjera 2.); uvjeta za savjetovanje ulagača o održivosti financijskih proizvoda (Mjera 4.); i referentnih vrijednosti kako bi se ulagačima omogućilo da procijene financijsku učinkovitost održivih ulaganja (Mjera 5.).

18. Komisija je isto tako predložila da agencije za kreditni rejting i istraživači tržišta bolje integriraju aspekte održivosti u informacije koje pružaju ulagačima (Mjera 6.) te da pružatelji financijskih proizvoda i financijski savjetnici svoje klijente obavještavaju o rizicima koji se odnose na održivost i koji su povezani s odlukama o ulaganjima (Mjera 7.). Kad je riječ o poduzećima, akcijskim se planom predviđa poboljšanje korporativnog izvješćivanja o aspektima održivosti uglavnom povezanima s klimatskim promjenama (Mjera 9.).

---

[21] Članci 1., 2., 4., 5., 6., 7. i 9.

19. Osim mjera koje se odnose na transparentnost, akcijskim se planom predviđa razmotriti kako najbolje integrirati pitanja održivosti u „bonitetne zahtjeve” za banke i osiguravajuća društva (Mjera 8.) te promicanje održivosti i korporativnog upravljanja usmjerenog na dugoročnu perspektivu (Mjera 10.).

20. Naposljetku, Komisija planira povećati održiva ulaganja primjenom održivog financijskog okvira i alata na fondove EU-a, osobito EFSU i program InvestEU (Mjera 3.). To je bila jedina mjera usmjerena na smanjenje rizika i troška održivih ulaganja te poticanje razvoja održivih projekata. EFSU-u i programu InvestEU posvećeni su odlomci ***54***. – ***73***.

21. Ukupno gledajući, Sud je utvrdio da su u akcijskom planu temeljito uzete u obzir ključne preporuke iz završnog izvješća stručne skupine na visokoj razini (odlomak ***07***. i ***Prilog I.***). Komisija je s pravom smatrala da je priprema taksonomije EU-a (Mjera 1.) bila najvažnija i najhitnija mjera.

Mjere kojima se uzimaju u obzir okolišni i socijalni troškovi neodrživih djelatnosti nisu bile dostatne

22. Sud je utvrdio da akcijski plan nije popraćen posebnim mjerama za rješavanje pitanja okolišnih i socijalnih troškova neodrživih djelatnosti (vidjeti odlomak ***05***.) niti se odnosio na to temeljno pitanje, unatoč važnosti koju je stručna skupina na visokoj razini pridala tom pitanju u svojem završnom izvješću. Komisija radi na nizu mjera kojima bi se bolje uzeli u obzir okolišni troškovi emisija stakleničkih plinova i drugi nepovoljni učinci na okoliš (npr. onečišćenje zraka, buka ili gubitak prirodnog kapitala) i koje bi mogle pomoći u preusmjeravanju financiranja na održiva ulaganja. Sud pruža informacije o nekima od tih mjera u odlomcima u nastavku.

23. Kao što je navedeno u prethodnom izvješću Suda, cijene koje zagađivači plaćaju zbog emisija ugljika moraju biti dovoljno visoke da pruže odgovarajuće poticaje za postizanje klimatskih ciljeva[22]. Komisija je 2020. započela s radom na reformi sustava EU-a za trgovanje emisijama kako bi se postigla ciljna vrijednost smanjenja emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030. i ciljna vrijednost nulte neto stope emisija stakleničkih plinova za 2050.[23] U okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama

---

[22] Sud, „Sustav EU-a za trgovanje emisijama: besplatne emisijske jedinice trebalo je dodjeljivati ciljanije”, 2020.

[23] Komisija, Klimatske promjene – ažuriranje sustava EU-a za trgovanje emisijama (ETS), 2020.

poduzećima koja posluju u teškoj industriji, proizvodnji električne i toplinske energije te sektoru komercijalnog zrakoplovstva moraju se dodijeliti emisijske jedinice kako bi pokrila svoje prekomjerne emisije ugljika[24]. Cijena ugljika utvrđuje se s obzirom na potražnju i ponudu tih emisijskih jedinica. Neki stručnjaci predložili su uvođenje „cjenovnih koridora" ili barem najniže cijene emisija stakleničkih plinova kako bi se stabilizirala i postupno povećala njihova tržišna cijena[25]. Drugi stručnjaci tvrde da su postojeće mjere za stabilnost tržišta dosad bile relevantne, ali da će u budućnosti biti potrebno preispitati te mjere[26].

24. Sustav EU-a za trgovanje emisijama trenutačno pokriva samo oko 40 % emisija stakleničkih plinova u europskom gospodarskom prostoru[27]. Ostale emisije obuhvaćene su Uredbom EU-a o raspodjeli tereta[28], a države članice odgovorne su za smanjenje emisija u sektorima kao što su promet i zgrade – dvama sektorima odgovornim za povećanje emisija[29]. U vrijeme obavljanja revizije 14 država članica EU-a već je bilo najavilo ili uvelo neki oblik poreza na ugljik ili mehanizma određivanja cijena, uz znatne razlike među obuhvaćenim sektorima i cijenama emisija stakleničkih plinova[30]. Prema podatcima Europske središnje banke nijedan od tih mehanizama nije omogućavao sustavno povećanje cijena ugljika kako bi se postigle nacionalne ciljne vrijednosti smanjenja emisija[31].

25. Bez jednakovrijednog dogovora o određivanju cijena ugljika u drugim zemljama postoji rizik da će se proizvodnja preseliti izvan EU-a u zemlje s manje strogim klimatskim politikama. Takvo „istjecanje ugljika" može dovesti do ukupnog povećanja, a ne do smanjenja emisija. Kako bi se riješio taj problem, Komisija je predložila nastavak uvođenja „mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama"[32]. Tim bi se

---

[24] Direktiva 2003/87/EZ o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ.

[25] CERRE, „The COVID-19 crisis: a crash test for EU Energy and Climate Policies", 2020.

[26] ERCST (2021.) – „The Review of the Market Stability Reserve (MSR)", 2021.

[27] Međunarodno partnerstvo za smanjenje emisija ugljika, Sustav EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS), 2021.

[28] Uredba (EU) 2018/842, Uredba o raspodjeli tereta, 2018.

[29] EEA, „Trends and Projections in Europe 2020", 2020.

[30] Taxfoundation.org, „Carbon Taxes in Europe", 2020.

[31] ESB, „The implications of fiscal measures to meet climate change", 2020.

[32] Odjeljak 2.1.1. dokumenta COM(2019) 640 final – Europski zeleni plan.

mehanizmom jamčilo da cijena uvoznih proizvoda bolje odražava njihov sadržaj ugljika. Komisija planira objaviti prijedlog mehanizma u drugom tromjesečju 2021.[33]

26. Subvencije za proizvode s visokim udjelom ugljika isto tako predstavljaju pogodnost za neodržive djelatnosti. Na primjer, neke države članice i dalje pružaju subvencije za fosilna goriva, pri čemu u prosjeku troše 55 milijardi eura UR godišnje za subvencioniranje proizvodnje i potrošnje nafte, plina i ugljena[34]. Komisija je od država članica zatražila da u svojim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima iznesu mjere za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva. Prema podatcima Komisije[35] trinaest država članica[36] izvijestilo je o svojoj namjeri da uvedu planove za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva, ali samo je šest država članica (Austrija, Francuska, Njemačka, Latvija, Litva i Španjolska) odredilo vremenski okvir za to.

Zabilježena su kašnjenja u provedbi velikog broja aktivnosti te su bili potrebni dodatni koraci da one postanu operativne.

27. Deset mjera iz akcijskog plana podijeljeno je na 27 aktivnosti sa zasebnim rokovima te su one trebale biti dovršene najkasnije do kraja 2019. (***Prilog II.***). Komisija je tek u srpnju 2021. izvijestila o napretku u ostvarivanju ciljeva iz akcijskog plana.

28. Sud je do preispitao narav i fazu provedbe planiranih mjera zaključno sa 7. srpnja 2021. Preispitivanje koje je obavio Sud pokazalo je da je otprilike 18 mjeseci nakon roka dovršena 21 aktivnost, dok je provedba njih šest još bila u tijeku (uključujući dvije aktivnosti koje se ponavljaju). Provedba jedanaest aktivnosti od dovršene 21 aktivnosti kasnila je u odnosu na rokove navedene u akcijskom planu (***tablica 1.***).

---

[33] Komisija, Program rada Komisije za 2021.

[34] Euractiv, „EU countries have „no concrete plans' to phase out fossil fuel subsidies: report", 2019.

[35] COM(2020) 950 final Prilog 2. – Prilog – Izvješće o stanju energetske unije za 2020. u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime.

[36] Austrija, Belgija, Bugarska, Njemačka, Danska, Grčka, Finska, Francuska, Italija, Litva, Latvija, Portugal i Španjolska.

Tablica 1. – Provedba aktivnosti iz akcijskog plana do srpnja 2021.

Mjere		Aktivnosti	
Cilj 1.: Preusmjeriti tok kapitala na održiva ulaganja			
1	Uspostava taksonomije EU-a za okolišno održive djelatnosti	✓	(1) Prijedlog Uredbe o taksonomiji
		✓	(2) Kriteriji taksonomije EU-a za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu na njih
		✗	(3) Kriteriji taksonomije EU-a za druge okolišne ciljeve
2	Utvrđivanje standarda i oznaka za zelene financijske proizvode	✓	(4) Izvješće tehničke stručne skupine o standardu za zelene obveznice
		✗	(5) Delegirani akt o sadržaju prospekta za izdavanje zelenih obveznica
		✓	(6) Procjena primjene znaka za okoliš EU-a na financijske proizvode
3	Poticanje ulaganja u održive projekte	↻	(7) Poboljšanje učinkovitosti i učinka instrumenata usmjerenih na pružanje potpore održivom ulaganju
4	Uključivanje održivosti u investicijsko savjetovanje	✓	(8) Delegirani akti o preferencijama klijenata u pogledu održivosti u slučaju investicijskih društava i distributera osiguranja
		✓	(9) Smjernice ESMA-a za investicijske savjetnike i upravitelje portfelja
5	Izrada referentnih vrijednosti za održivost	✓	(10) Delegirani akt o okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima u metodologiji referentnih vrijednosti
		✓	(11) Izrada referentnih vrijednosti za klimatsku tranziciju i referentnih vrijednosti usklađenih s Pariškim sporazumom
		✓	(12) Izvješće tehničke stručne skupine o referentnim vrijednostima
Cilj 2.: Uvođenje održivosti u upravljanje rizicima u području financija			
6	Bolja integracija održivosti u rejtinge i istraživanje tržišta	✗	(13) Izvješće Komisije o napretku u pogledu mjera koje se odnose na agencije za kreditni rejting
		✓	(14) ESMA-ina procjena trenutačnih praksi na tržištu kreditnih rejtinga; Smjernice ESMA-e o objavljivanju podatak o okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima za agencije za kreditni rejting
		✓	(15) Studija o rejtinzima i istraživanjima koji se odnose na održivost
7	Pojašnjavanje obveza institucijskih ulagača i upravitelja imovinom	✓	(16) Komisijin prijedlog uredbe o objavljivanju podataka o održivosti u sektoru financijskih usluga

Mjere		Aktivnosti	
8	Uključivanje održivosti u bonitetne zahtjeve	✓	(17) Analize i potencijalna kalibracija kapitalnih zahtjeva za banke
		✓	(18) Mišljenje Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA) o tome kako osiguravatelji mogu doprinijeti utvrđivanju i mjerenju rizika povezanih s klimatskim promjenama i upravljanju tim rizicima
Cilj 3.: Poticanje transparentnosti i dugoročnosti u financijskim i gospodarskim aktivnostima			
9	Jačanje korporativnog objavljivanja podataka o održivosti	✓	(19) Zaključci Komisije o trenutačnom stanju pravila (provjera primjerenosti) o javnom korporativnom izvješćivanju
		✓	(20) Izmjena smjernica za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama u pogledu informacija povezanih s klimom
		✓	(21) Komisijin prijedlog uredbe kojom se od upravitelja imovinom i institucijskih ulagača traži da objave na koji način razmatraju čimbenike održivosti u procesu donošenja odluka o ulaganjima
		✓	(22) Uspostava Europskog laboratorija za korporativno izvještavanje pri Europskoj savjetodavnoj skupini za financijsko izvještavanje (EFRAG)
		↻	(23) *Podmjera koja se ponavlja: Komisija od EFRAG-a sustavno traži da procijeni učinak novih međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) na održiva ulaganja*
		✓	(24) Komisija od EFRAG-a traži da razmotri alternativne načine mjerenja fer vrijednosti za portfelje dugoročnih ulaganja
		✗	(25) Izvješće Komisije o učinku MSFI-ja 9 na dugoročna ulaganja
10	Poticanje održivog korporativnog upravljanja i ograničavanje kratkoročne perspektive na tržištima kapitala	✓	(26) Procjena mogućih načina promicanja održivog korporativnog ulaganja
		✓	(27) Izvješće o neopravdanom kratkoročnom pritisku koje su izdale ESMA, EBA i EIOPA
✓ Provedeno na vrijeme	✓ Provedeno uz kašnjenje	✗ Još nije provedeno	↻ Ponavlja se

Izvor: Sud.

29. Sud je utvrdio da Komisija nije uspostavila pokazatelje za praćenje postignuća ostvarenih aktivnostima iz akcijskog plana te izvješćivanje o njima. To je osobito važno s obzirom na to da uspjeh akcijskog plana ovisi o provedbi aktivnosti koje nisu obvezne(***Prilog II.***). Bez takvih pokazatelja neće biti moguće pratiti napredak i ocjenjivati uspješnost ikakve strategije EU-a za preusmjeravanje financiranja na održiva ulaganja.

Uvođenje taksonomije EU-a je odgođeno, a prije njezine potpune primjene potrebno je riješiti određena neriješena pitanja

30. Prije nego što je Komisija predložila taksonomiju EU-a, neke su države članice pokušale ublažiti rizik od manipulativnog zelenog marketinga izradom vlastitih taksonomija, što je dovelo do postojanja niza različitih oznaka i standarda[37]. Neke zemlje izvan EU-a rade na vlastitim taksonomijama za održivo financiranje, koje su u nekim slučajevima nadahnute radom EU-a[38]. Taksonomija EU-a osmišljena je kao sustav za klasifikaciju održivosti gospodarskih djelatnosti na temelju znanstvenih dokaza. Osmišljena je ponajprije kako bi je primijenili izdavatelji vrijednosnih papira i obveznica, institucijski ulagači, upravitelji imovinom i drugi sudionici na financijskom tržištu koji nude financijske proizvode u EU-u te središnje banke[39] (***Okvir 1.***). Osim toga, javna tijela mogu je upotrijebiti za klasifikaciju održivosti svojih aktivnosti.

Okvir 1.

Politika ESB-a usmjerena je na podupiranje upotrebe obveznica usklađenih s taksonomijom EU-a

Europska središnja banka donijela je odluku da će od 1. siječnja 2021. obveznice s kuponima povezanima s taksonomijom EU-a ili s određenim ciljevima održivog razvoja biti prihvatljive kao kolateral (imovina kojom se osigurava dug)[40]. Tom bi se mjerom moglo poduprijeti prihvaćanje obveznica usklađenih s taksonomijom EU-a ako obveznice imaju ključni pokazatelj uspješnosti povezan s taksonomijom[41].

31. Komisija je taksonomiju EU-a odlučila uvesti uredbom kojom se uspostavlja okvir i niza akata, koje je donijela Komisija i kojima se dodatno utvrđuju kriteriji taksonomije EU-a za provjeru okolišne održivosti gospodarskih djelatnosti. U okviru taksonomije EU-a postavljeno je šest okolišnih ciljeva (***slika 4.***). Održive djelatnosti moraju u znatnoj mjeri doprinositi barem jednom od njih i ne nanositi bitnu štetu nijednom od preostalih pet okolišnih ciljeva.

---

[37] Europski parlament, „Sustainable finance – EU Taxonomy”.

[38] Međunarodna platforma za održivo financiranje, „Annual Report”, listopad 2020.

[39] Tehnička stručna skupina, „Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance”, 2020., str. 26.–50.

[40] ESB, „ECB to accept sustainability-linked bonds as collateral”, 2020.

[41] Fitch Ratings, „ECB's Green Bonds Buying to Boost Eligible Issuers' Liquidity”, 2020.

Slika 4. – Šest okolišnih ciljeva u okviru taksonomije EU-a

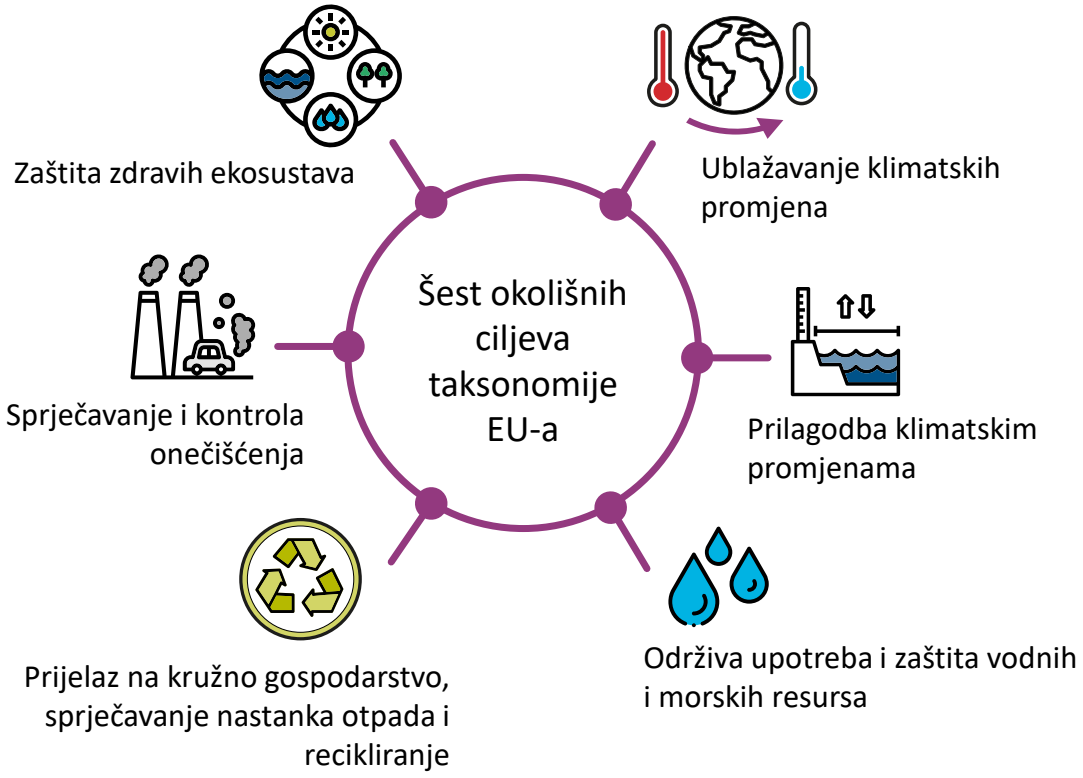

Izvor: Sud.

32. Kako bi se kvalificirala kao okolišno održiva u okviru taksonomije EU-a, gospodarska aktivnost mora ispunjavati četiri uvjeta prikazana na ***slici 5.***

Slika 5. – Četiri uvjeta koje je potrebno ispuniti kako bi se aktivnost kvalificirala kao okolišno održiva

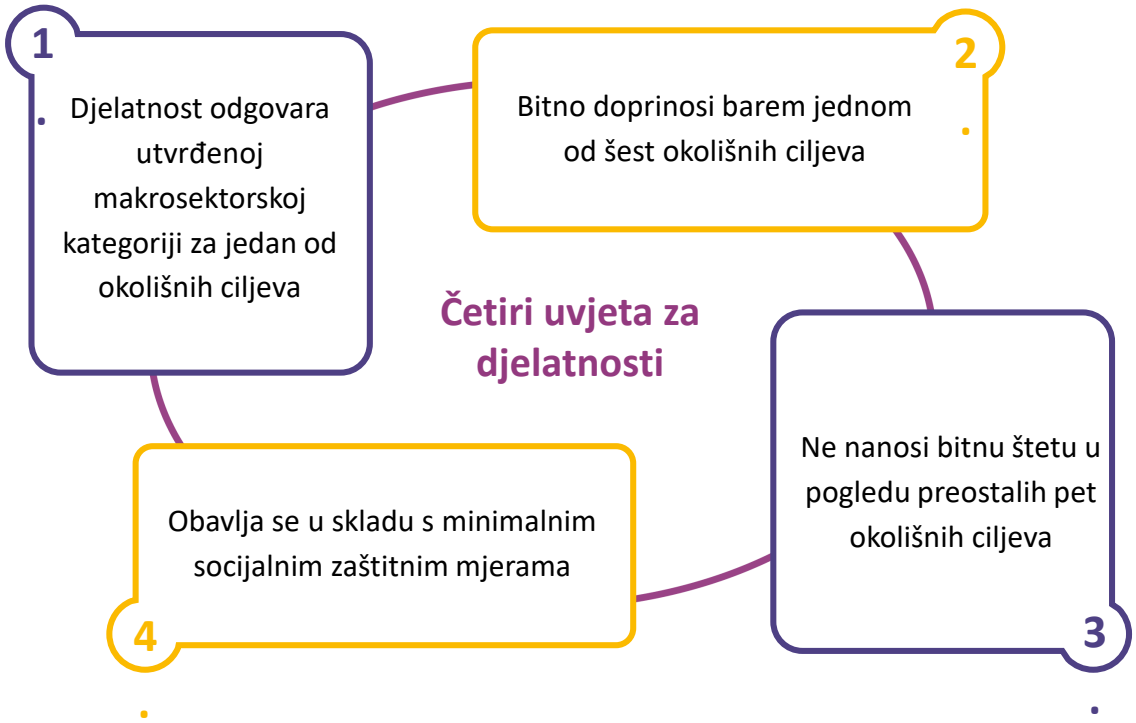

Izvor: Sud.

33. S vremenom bi moglo doći do izmjena popisa djelatnosti obuhvaćenih taksonomijom EU-a. U Uredbi o taksonomiji prepoznaje se potreba za redovitim ažuriranjem popisa djelatnosti i povezanih kriterija kako bi se uzele u obzir regulatorne promjene i tehnološki napredak. Na ***slici 6.*** u nastavku iznosi se primjer djelatnosti usklađenih s taksonomijom EU-a kojima se značajno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena.

Slika 6. – Djelatnosti za koje se u okviru taksonomije EU-a smatra da značajno doprinose ublažavanju klimatskih promjena

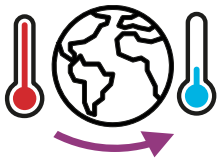

Bitan doprinos

Ublažavanje klimatskih promjena

1

Niskougljične djelatnosti

Usklađenost s ciljem nulte neto stope emisija ugljika do 2050.

- Promet s nultom stopom emisija
- Proizvodnja električne energije s gotovo nultom stopom emisije ugljika
- Pošumljavanje

2

Prijelazne djelatnosti

Doprinose cilju nulte neto stope emisija ugljika do 2050., ali trenutačno nisu blizu postizanju te vrijednosti

- Obnova zgrada
- Proizvodnja električne energije <100 g CO_2/kWh
- Automobili <50 g CO_2/km

3

Pokretačke djelatnosti

Omogućuju niske emisije ugljika ili znatno smanjenje emisija

- Proizvodnja vjetroturbina
- Znanstvene i tehničke djelatnosti za ublažavanje klimatskih promjena

Izvor: Sud.

34. Sud je utvrdio da su u razvoju taksonomije EU-a postojala znatna kašnjenja. Premda je Komisija podnijela prijedlog uredbe o taksonomiji u svibnju 2018., kako je planirano, suzakonodavci su je usvojili tek u lipnju 2020. Kašnjenje u pogledu taksonomije EU-a isto tako utječe na provedbu drugih aktivnosti iz akcijskog plana koje zahtijevaju jasnu definiciju onoga što je „održivo”, osobito kad je riječ o objavljivanju podataka o održivosti i oznakama za financijske proizvode. Komisija je u lipnju 2021. donijela pravni akt o kriterijima taksonomije EU-a za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama, s ciljem da on stupi na snagu od siječnja 2022. Kad je riječ

o ostala četiri okolišna cilja iznesena u okviru taksonomije EU-a, Komisija je za pripremu prijedloga do kraja prosinca 2021.osnovala novu skupinu stručnjaka („platforma za održivo financiranje”[42]), s ciljem da akti stupe na snagu u siječnju 2023. Platforma će usto izvješćivati Komisiju o proširenju socijalnih ciljeva u okviru taksonomije EU-a i sukladnosti s minimalnim socijalnim zaštitnim mjerama[43]. Osim toga, Komisija se savjetuje i sa stručnom skupinom država članica, koja okuplja stručnjake iz 27 država članica EU-a. U ***Prilogu IV.*** daje se kronološki prikaz taksonomijue EU-a.

35. I analiza koju je proveo Sud i u povratne informacije dionika[44] upućuju na to da je još potrebno utvrditi razinu održivosti nekih važnih djelatnosti i tehnologija sa znatnim utjecajem na okoliš, primjerice poljoprivrede, proizvodnje električne energije iz prirodnog plina[45] i nuklearne energije (***okvir 2.***).

Okvir 2.

Taksonomija EU-a i nuklearna energija

Tehnička stručna skupina koja izrađuje kriterije za taksonomiju EU-a pronašla je dokaze o mogućem doprinosu koji bi nuklearna energija mogla dati smanjenju emisija. Međutim, **stručnjaci nisu mogli doći do zaključka da nuklearna energija ne nanosi bitnu štetu drugim okolišnim ciljevima**. Preporučili su dodatni tehnički rad na aspektima nuklearne energije povezanima s načelom „nenanošenja bitne štete”, prije njezina uključivanja u taksonomiju EU-a[46]. Zajednički istraživački centar (JRC) objavio je 29. ožujka 2021. detaljnu tehničku procjenu nuklearne energije s obzirom na kriterije „nečinjenja znatne štete” iz Uredbe o taksonomiji[47], čiji primjenu prati Komisija.

---

[42] Komisija, „Platform on sustainable finance”.

[43] Komisija, „Platform on sustainable finance, Technical work: Subgroups”.

[44] Komisija, Povratne informacije za: Održivo financiranje – Unijin sustav klasifikacije za zelena ulaganja.

[45] Komisija, Delegirana uredba Komisije o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 utvrđivanjem kriterija tehničke provjere za znatan doprinos ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama, 2021.

[46] Tehnička stručna skupina, „Taxonomy Report: Technical Annex”, 2020.

[47] JRC, „Technical assessment of nuclear energy with respect to the „do no significant harm’ criteria of Regulation (EU) 2020/852 („Taxonomy Regulation’)”, 2021.

36. Sud je utvrdio da postoji rizik od toga da taksonomija EU-a neće biti dovoljno djelotvorna u podupiranju EU-a u postizanju nulte neto stope emisija do 2050.[48] ako se delegiranim aktima oslabe znanstveni kriteriji koje je predložila tehnička stručna skupina[49]. Konkretno, Sud ističe da je Komisijin prijedlog iz 2020.[50] bio u suprotnosti s prijedlogom tehničke stručne skupine s obzirom na to da su neke elektrane na plin klasificirane kao održive a da se od njih nije zahtijevalo postizanje nulte neto stope emisija do 2050., u skladu s prijedlogom stručnjaka. Komisija je privremeno uklonila kriterije taksonomije EU-a za elektrane na plin iz nacrta delegiranog akta objavljenog u travnju 2021. i planira ih uključiti kasnije tijekom 2021.[51]

37. Doprinos koji taksonomija EU-a i sustavi označivanja daju preusmjeravanju privatnog financiranja na održiva ulaganja isto će tako ovisiti o njezinu budućem razvoju. U skladu s Uredbom o taksonomiji, taksonomijom EU-a u budućnosti se mogu pružiti kriteriji za utvrđivanje kojim se djelatnostima nanosi bitna šteta okolišu („smeđa taksonomija") te kriteriji koji se odnose na druge ciljeve održivosti, uključujući one socijalne („socijalna taksonomija")[52]. Dobrovoljna primjena može se pokazati zahtjevnom, imajući u vidu da se na samo dva od šest okolišnih ciljeva odnosi više od 500 stranica[53] Uredbe o taksonomiji i delegiranih akata. Komisija razvija digitalne alate kako bi olakšala upotrebu taksonomije EU-a i izvješćivanja o održivosti[54].

Komisija je zabilježila određeni napredak u pogledu poboljšanja informacija o prilikama koje se pružaju ulagačima za održivo financiranje

38. Mjere 2., 4. i 5. iz akcijskog plana usmjerene su na stvaranje alata s pomoću kojih bi se ulagače informiralo o prilikama za održivo financiranje i iskoristila taksonomija

---

[48] Tehnička stručna skupina, „Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance", 2020., str. 53.

[49] Pismo 123 znanstvenika, „How will the European Union's Green Deal protect our future it its definitions of Greenness are not aligned with its own ambition of net zero greenhouse gases by 2050?"

[50] Komisija, Unijin sustav klasifikacije za zelena ulaganja, 2020., Prilog I., str. 112.

[51] Komisija, „Sustainable finance package", 2021.

[52] Uredba o taksonomiji, Uredba (EU) 2020/852 o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, uvodna izjava 59.

[53] Komisija, Delegirani akt Komisije o uspostavi kriterija taksonomije EU-a za klimatske promjene, 2021.

[54] Kmisija, „EU Taxonomy Compass".

EU-a. Takvim alatima može se potaknuti institucijske ulagače, poput mirovinskih fondova, da preusmjere financiranje na održiva ulaganja (***okvir 3.***).

Okvir 3.

Mirovinski fondovi imaju znatan potencijal za dugoročna održiva ulaganja

Mirovinski fondovi, koji su često kvazi-javni subjekti, imaju važnu ulogu na tržištu održivog financiranja. Oni imaju poseban potencijal za dugoročno ulaganje velikih iznosa[55].

Imovina na kraju 2018.

Fjärde AP-Fonden (AP4) u Švedskoj rani je primjer mirovinskog fonda koji provodi strategiju ulaganja u djelatnosti s niskim emisijama ugljika. Kako je navedeno u njegovu godišnjem izvješću za 2020., emisije CO_2 koje generiraju subjekti iz njegova portfelja vlasničkih instrumenata uvrštenih na burzu smanjile su se za 48 % od 2010. Cilj je fonda AP4 smanjiti na pola trenutačnu razinu emisije te postići nultu neto stopu emisije najkasnije do 2040.[56]

39. Mjera „Utvrđivanje standarda i oznaka” (Mjera 2.) odnosi se na činjenicu da se neki financijski proizvodi stavljaju na tržište kao „održivi” i „zeleni”, premda nanose bitnu štetu okolišu. Rizik od takvog manipulativnog zelenog marketinga bio je jedna od glavnih bojazni institucijskih ulagača i njihovih klijenata koji su spremni održivo ulagati i jedan od glavnih razloga za uvođenje različitih oznaka kao što su oznaka TEEC u Francuskoj, oznaka FNG Siegel u Njemačkoj i oznaka LuxFLAG u Luksemburgu[57].

40. Tehnička stručna skupina preporučila je 2019. izradu dobrovoljnog standarda EU-a za zelene obveznice na temelju kriterija taksonomije EU-a[58] kako bi se smanjio rizik od manipulativnog zelenog marketinga i potaknula prekogranična ulaganja.

---

[55] Međunarodna agencija za obnovljivu energiju (IRENA), „Mobilising Institutional Capital for Renewable Energy”, 2020.

[56] Fjärde AP-Fonden, „Annual report 2020”, 2021.

[57] Europski parlament, „Sustainable finance – EU Taxonomy”.

[58] Tehnička stručna skupina, „Report on EU Green Bond Standard”, 2019.

Komisija je 6. srpnja 2021. predstavila prijedlog standarda EU-a za zelene obveznice[59]. Unatoč tome što je EU predvodnik u izdavanju zelenih obveznica, njihova tržišna vrijednost trenutačno je i dalje niska (***okvir 4.***). Usto, Komisija se kroz izdavanje zelenih obveznica planira zadužiti za do 250 milijardi eura kako bi financirala Mehanizam za oporavak i otpornost[60].

Okvir 4.

EU ima vodeće tržište „zelenih obveznica”, ali njihova je vrijednost i dalje niska

Luksemburška burza uvrstila je 2007. prvu zelenu obveznicu koja je ušla na tržište: obveznica za klimatsku osviještenost Europske investicijske banke[61]. Europa je 2020. bila odgovorna za 156 milijardi američkih dolara ili 48 % ukupnog izdavanja zelenih obveznica u cijelom svijetu. Subjekti iz 27 država članica EU-a imali su ukupno 21 bilijun američkih dolara u obveznicama za koje postoje nepodmirene obveze, od čega je na zelene obveznice[62] na kraju 2020. otpadalo 422 milijarde američkih dolara ili samo 2 %[63]. Unatoč porastu u izdavanju obveznica, zelene obveznice i dalje su tek marginalan financijski proizvod.

Udio zelenih obveznica u ukupnim obveznicama subjekata iz skupine EU-27 za koje postoje nepodmirene obveze – stanje na kraju 2020.

Izvor: Sud.

[59] Commission, „Proposal for a standard for European green bonds”, 2021.

[60] Komisija, „Presentation of the NextGenerationEU – Funding strategy to finance the Recovery Plan for Europe”, 2021.

[61] Luksemburška burza, „A pioneer in green finance”, 2021.

[62] Obveznice koje je izdavatelj klasificirao kao „zelene”.

[63] Climate Bonds Initiative, „Sustainable Debt Global State of the Market 2020”, 2021.

41. U pogledu drugih financijskih proizvoda (tj. investicijskih fondova, proizvoda životnog osiguranja i depozita), Zajednički istraživački centar Komisije pripremio je nacrt kriterija za povezivanje upotrebe znaka za okoliš EU-a s taksonomijom EU-a[64]. Komisija planira donijeti te kriterije do početka 2022.

42. Kad je riječ o praktičnoj upotrebi taksonomije EU-a za standarde i oznake za financijske proizvode, još uvijek postoji određena neizvjesnost u pogledu toga kako dokazati sukladnost s taksonomijom EU-a. Komisija je postavila to pitanje 2020. tijekom svojeg javnog savjetovanja o obnovljenoj strategiji održivog financiranja[65]. Dionici su se uglavnom složili da bi verifikatori zelenih obveznica EU-a trebali biti odobreni na razini EU-a. Kad je riječ o znaku za okoliš EU-a za financijske proizvode, nije jasno koju će ulogu, na primjer, Komisija ili europska nadzorna tijela imati u nadzoru nadležnih tijela koja ovjeravaju uporabu znaka za okoliš EU-a povezanog s taksonomijom EU-a.

43. Uvođenje standarda i označivanje nisu jedini načini za poticanje ulagača na održivo ulaganje. Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala preporučuje da se, kao dobra praksa, pitanja održivosti uzimaju u obzir pri pružanju usluga investicijskog savjetovanja[66]. Komisija je u travnju 2021. donijela svoje delegirane uredbe kojima se zahtijeva obvezno uzimanje u obzir preferencija malih ulagača u pogledu održivosti tijekom financijskog savjetovanja (Mjera 4.), što je bilo planirano za drugo tromjesečje 2019.[67]

---

[64] Komisija, „Retail financial products”; Komisija i *Climate & Company* i partneri, „Testing draft EU ecolabel criteria on UCITS equity funds”, 2020.

[65] Komisija, „Summary Report of the Stakeholder Consultation on the Renewed Sustainable Finance Strategy”, 2020.

[66] ESMA, „Smjernice o određenim aspektima MiFID-ovih zahtjeva vezanih uz primjerenost”, 2018.

[67] Komisija, „Održivo financiranje – obveza osiguravajućih društava i brokera da savjetuju klijente u vezi s društvenim i ekološkim aspektima ulaganja”.

44. Komisijina tehnička stručna skupina smatra da ulagačima nedostaju pouzdani indeksi niskih emisija ugljika s pomoću kojih bi se, primjerice, informirali o povratu ulaganja u skladu sa Pariškim sporazumom[68]. Na temelju izvješća stručne skupine o referentnim vrijednostima u području klime[69], Komisija je 2019. izradila klimatski indeks EU-a usklađen s Pariškim sporazumom te indeks EU-a za klimatsku tranziciju[70] (Mjera 5.).

Izloženost privatnog sektora rizicima u pogledu održivosti ostat će nejasna sve dok se u potpunosti ne počnu primjenjivati novi zahtjevi EU-a koji se odnose na objavljivanje podataka

45. Kako bi se poboljšali postojeći zahtjevi povezani s objavljivanjem, Komisija s pomoću Mjere 7. i Mjere 9. namjerava uspostaviti novi okvir za financijski sektor i poduzeća na razini EU-a. Ulagačima i nadzornim tijelima u financijskom sektoru još uvijek nedostaju informacije o izloženosti različitih subjekata rizicima u pogledu održivosti te o okolišnim i socijalnim učincima ulaganja. Taj nedostatak informacija otežava održiva ulaganja i donosi rizik od neupotrebljive imovine. Osim toga, sprječava dionike i civilno društvo da smatraju poduzeća odgovornima za nanošenje štete okolišu i društvu.[71]

---

[68] Tehnička stručna skupina, Privremeno izvješće o referentnim vrijednostima, 2019., str. 11.

[69] Tehnička stručna skupina, „TEG Final Report on Climate Benchmarks and Benchmarks' ESG Disclosures", 2019.

[70] Uredba (EU) 2019/2089 o referentnim vrijednostima EU-a za klimatsku tranziciju i referentnim vrijednostima EU-a usklađenima s Pariškim sporazumom te objavama u vezi s održivošću za referentne vrijednosti.

[71] Europska komisija, „Impact assessment accompanying the proposal for a directive on corporate sustainability reporting", 2021.

46. Djelovanju na razini EU-a prethodile su važne nacionalne inicijative kojima se rješava to pitanje. Primjerice, francuskim zakonom iz 2015. o energetskoj tranziciji za zeleni rast[72] od institucijskih ulagača zahtijevalo se da objave klimatske učinke njihovih ulaganja i da izmjere svoju izloženost rizicima od klimatskih promjena. Na multinacionalnoj razini, Odbor za financijsku stabilnost osnovao je radnu skupinu za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama[73]. Radna skupina je 2017. dala preporuku da bi financijski i nefinancijski akteri trebali objavljivati financijske informacije povezane s klimatskim promjenama, koje se odnose na njihovo upravljanje, strategiju, upravljanje rizicima i ciljeve[74]. Komisija je 2019. preporuke radne skupine uključila u svoje smjernice o objavljivanju financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama u okviru Direktive o objavljivanju nefinancijskih informacija[75], ali te smjernice nisu bile obvezne, dok su prijavljeni podatci i dalje neujednačeni (vidjeti odlomak ***48***. u nastavku).

47. Uredba EU-a kojom su uvedene obveze objavljivanja podataka o održivosti posebno za sektor financijskih usluga[76] (Mjera 9.) donesena je 2019., četiri godine nakon što su francuskim nacionalnom zakonodavstvom po prvi puta ikad propisani relevantni zahtjevi. Kako bi se uredba mogla provoditi u potpunosti, Komisija još treba donijeti tehničke standarde[77]. U skladu s tom uredbom, države članice moraju zajamčiti da nadležna tijela imaju sve potrebne nadzorne i istražne ovlasti za praćenje sukladnosti sudionika na financijskom tržištu sa zahtjevima za objavljivanje podataka. Sud je utvrdio da Komisija zasad državama članicama ne pruža dostatne smjernice o tome kako nadzirati primjenu zahtjeva iz Uredbe o objavljivanju informacija o održivom financiranju.

---

[72] Ministère de la transition écologique, „Le reporting extra-financier des investisseurs”, 2019.

[73] Radna skupina za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama, „2020 Status Report”, 2020.

[74] Radna skupina za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama, „Final Report, Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures”, 2017.

[75] Službeni list C 209/1, 20.6.2019. – „Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama: Dodatak za izvješćivanje o informacijama povezanima s klimom”.

[76] Uredba (EU) 2019/2088 o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga.

[77] Europska nadzorna tijela, „Final Report on draft Regulatory Technical Standards”, 2021.

48. Kako bi ojačala korporativno objavljivanje podataka o održivosti koje se ne odnosi samo na financijske institucije (Mjera 9.), Komisija planira ukloniti nedostatke iz Direktive o objavljivanju nefinancijskih informacija izradom novog prijedloga. U ovom trenutku, Direktivom su obuhvaćena samo određena velika poduzeća s više od 500 zaposlenika te revizija objavljivanja takvih podataka nije obvezna[78]. Sud je u svojem pregledu koji se bavio temom izvješćivanja o održivosti[79] istaknuo da su neke države članice izašle izvan okvira Direktive proširujući njezino područje primjene i/ili zahtijevajući vanjsku reviziju nefinancijskih informacija.

49. U travnju 2021. Komisija je objavila zakonodavni prijedlog Direktive o korporativnom izvješćivanju o održivosti kojom se izmjenjuje Direktiva o objavljivanju nefinancijskih informacija. Prema informacijama Komisije, tim bi se prijedlogom moglo obuhvatiti otprilike 49 000 trgovačkih društava uvrštenih na burzu, u odnosu na 11 700 koliko ih je sada obuhvaćeno; prijedlogom se predviđa razvoj eurospkih standarda za nefinancijsko izvješćivanje uz potporu Europske savjetodavne skupine za financijsko izvještavanje i podržavaju inicijative na globalnoj razini koje se temelje na radu Radne skupine za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama[80]. Isto tako, prijedlogom se nastoji riješiti i ključni problem istaknut u pregledu koji je Sud objavio 2019., a to je sudjelovanje revizora. Njime je predviđeno da vanjski revizor pruža ograničeno jamstvo u pogledu objavljivanja podataka o održivosti. Komisija smatra da pružanje razumnog jamstva, kao što se zahtijeva za financijska izvješća, još nije izvedivo zbog nedostatka odgovarajućih računovodstvenih standarda[81]. Ni Uredbom o taksonomiji ni Direktivom o nefinancijskom izvješćivanju ne zahtijeva se da tijela iz javnog sektora koja nisu trgovačka društva izvješćuju o održivosti svojih aktivosti, osim ako su ta društva države članice definirale kao subjekte od javnog interesa.

---

[78] Direktiva 2014/95/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa.

[79] Sud, „Izvješćivanje o održivosti – pregled stanja u institucijama i agencijama EU-a”, 2019.

[80] Radna skupina za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama.

[81] Komisija, „Questions and answers: Corporate Sustainability Reporting Directive proposal”, 21. travnja 2021.

50. Kad je riječ o financijskom izvještavanju, još nisu uvedene izmjene u međunarodne računovodstvene standarde kako bi se riješila pitanja koja su se pojavila zbog klimatskih promjena i kako bi se odgovorilo na zahtjeve ulagača[82]. Međutim, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde izdao je edukativne materijale o tome kako bi poduzeća koja podnose izvješća trebala rješavati pitanja povezana s klimom s obzirom na trenutno važeće međunarodne standarde financijskog izvještavanja.

Mjere za davanje prednosti dugoročnim ulaganjima još su u pripremi te nije predstavljen nijedan zakonodavni prijedlog

51. Komisijine aktivnosti u okviru Mjere 10. usmjerene su na utvrđivanje uzroka za kratkoročnost u financijskom sektoru.

52. Akcijski plan uključuje još tri druge mjere kojima se mogu potaknuti dugoročna održiva ulaganja. One obuhvaćaju bolju integraciju održivosti u rejtinge i istraživanje tržišta (Mjera 6.), uključivanje održivosti u bonitetne zahtjeve (Mjera 8.) i istraživanje alternativnih računovodstvenih tretmana za portfelje dugoročnih ulaganja (podmjera u okviru Mjere 9.). Te se mjere sastoje od studija, analiza, savjetovanja i razmatranja mogućih rješenja. Podrobnije informacije o svakoj od mjera nalaze se u ***Prilogu III.***

53. Stručna skupina na visokoj razini za održivo financiranje u svojem je završnom izvješću navela da mnoga poduzeća smatraju da međunarodni standard financijskog izvještavanja 9[83] (MSFI 9) negativno utječe na dugoročno financiranje vlasničkih ulaganja. U akcijskom planu Komisija se obvezala da će do kraja 2018. izvijestiti o učinku MSFI-ja 9 na dugoročna ulaganja. Komisija dosad nije pripremila nijedno takvo izvješće. Izmjena MSFI-ja 9 ovisi o odluci Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) koji je neovisan o Europskoj uniji. Komisija je obavijestila Odbor za međunarodne računovodstvene standarde o tim pitanjima. Komisija trenutačno ne smatra da je to pitanje hitno jer poduzeća koja su potencijalno najviše pogođena (osiguravajuća društva) mogu odlučiti odgoditi primjenu MSFI-ja 9 do 2023.[84]

---

[82] „Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance”, 2018., str. 57.

[83] https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/

[84] Komisija, „Fitness Check on the EU framework for public reporting by companies”, April 2021.

Financijska potpora EU-a za ulaganja ne temelji se na dosljednim kriterijima održivosti

54. U ovom odlomku Sud procjenjuje uzimaju li se akcijskim planom u obzir pitanja većih rizika i troškova nekih održivih ulaganja te nedostatka raspoloživih održivih projekata (vidjeti odlomak ***05***.). Osim toga, Sud je ispitao Unijinu primjenu dobrih praksi u području održivog financiranja za VFO za razdoblje 2014. – 2020. i VFO za rozdoblje 2021. – 2027. Sud iznosi informacije o: (a) ulozi EIB-a u financiranju djelovanja u području klime i održivog financiranja; (b) tome kako su područja u kojima su održiva ulaganja najpotrebnija dobivala potporu iz EFSU-a i kako se očekuje da će se potpora pružati u okviru programa InvestEU; i (c) mehanizmima za procjenu održivosti ulaganja financiranih bespovratnim sredstvima EU-a.

EIB ima važnu ulogu u održivom financiranju

55. Pri ispitivanju potpore EFSU-a održivim ulaganjima, Sud je razmatrao ulogu EIB-a u održivom financiranju. Sud je prvo provjerio osigurava li EIB financiranje za održive projekte po povoljnim uvjetima. Zatim je provjerio pomaže li EIB smanjiti rizike i trošak održivih ulaganja za druge ulagače. Kao treće, Sud je isto tako razmotrio druge načine na koje EIB promiče primjenu načela održivog financiranja.

EIB osigurava financiranje za klimatske projekte po povoljnim uvjetima

56. U razdoblju 2012. – 2020. EIB je prijavio sredstva u iznosu 197 milijardi eura kojima je pružena potpora za 670 milijardi eura ulaganja u projekte kojima se štiti okoliš, smanjuju emisije stakleničkih plinova i pomaže zemljama da se prilagode učincima klimatskih promjena[85]. EIB namjerava povećati udio financiranja za djelovanja u području klime i okolišne održivosti za 50 % do 2025., što bi prema procjeni trebalo dovesti do toga da EIB u razdoblju 2021. – 2030. u tu svrhu izdvoji 292 milijarde eura. Cilj je Grupe EIB-a poduprijeti ulaganja za djelovanje u području klime i zaštite okoliša u iznosu od 1 bilijun eura u tom razdoblju[86] (***tablica 2.***). Podržana ulaganja uključuju doprinose EFSU-a i programa InvestEU, financiranje djelovanja u području klime i okolišne održivosti koje osigurava Europski investicijski fond (EIF)[87] te ostalo privatno i javno sufinanciranje projekata koji se podupiru. EIB nije objavio detaljniji pregled po klimatskim i okolišnim ciljevima za svoja predviđanja. Kad je riječ o financiranju uz

---

[85] Grupa EIB-a, „Climate and Environmental Sustainability”.

[86] Grupa EIB-a, „Climate Bank Roadmap 2021. – 2025.”, 2020.

[87] EIF, „EIF Operational Plan 2021. – 2023.”, str. 11.

potporu EFSU-a, EIB je često nudio zajmove po povoljnijim uvjetima (kao što su povoljna kamatna stopa ili dulje razdoblje otplate) u usporedbi s onim koje bi zajmoprimac mogao dobiti na tržištu.

Tablica 2. – Financiranje koje pruža EIB i ulaganja koja se podupiru za djelovanje u području klime i zaštite okoliša (*u milijardama eura*)

Razdoblje	2012. – 2020.	2021. – 2030. (procjena)
EIB		
Ukupni iznos financiranja u navedenom razdoblju	599	630**
Financiranje za djelovanje u području klime i zaštite okoliša	197*	292**
Od čega djelovanje u području klime financirano iz EFSU-a/programa InvestEU	*19*	*23***
EIF		
Ukupni iznos financiranja u navedenom razdoblju	84	100**
Financiranje za djelovanje u području klime i zaštite okoliša	Ne prati se	10**
EIB i EIF		
Ukupan iznos podržanih ulaganja za djelovanje u području klime i zaštite okoliša (uključujući financiranje iz EFSU-a/programa InvestEU i ostalo privatno i javno sufinanciranje)	670*	1 000

* Praćenje i izvješćivanje u razdoblju 2012. – 2020. provedeno je samo za djelovanje u području klime, na što je u tom razdoblju potrošena 171 milijarda eura. Ukupni podatci za djelovanje u području klime i zaštite okoliša uključuju procijenjene iznose izdvojene za zaštitu okoliša bez upotrebe formalnog sustava praćenja i formalnih definicija, što će se primjenjivati od 2021.

** Procjena Suda, uz upotrebu istih vrijednosti koje su korištene u ciljnim vrijednostima iz korporativnih operativnih planova EIB-a i EIF-a za razdoblje 2021. – 2023.

Izvor: Sud, na temelju podataka Europske komisije.

EIB provjerava sukladnost s okolišnim i socijalnim standardima

57. Sud je ispitao EIB-ove postupke dubinske analize u području zaštite okoliša i socijalnih pitanja koji su se primjenjivali na operacije EFSU-a kako bi procijenio na koji način EIB jamči održivost projekata EFSU-a. Sud je provjerom 12 odabranih projekata financiranih iz EFSU-a utvrdio kako su se ti postupci primjenjivali u praksi.

58. Utvrdio je da u slučaju ulaganja sa znatnim okolišnim i socijalnim učinkom EIB procjenjuje sukladnost sa svojim okolišnim i socijalnim standardima koji su ugovorni uvjet za dobivanje sredstava[88]. EIB isto tako procjenjuje otpornost projekata na klimatske promjene i može zatražiti izmjenu projekata kako bi se ograničili njihovi rizici povezani s klimatskim promjenama (odlomak ***02***.).

59. Pri pregledavanju EIB-ovih postupaka dubinske analize Sud je utvrdio da EIB procjenjuje količinu potencijalnih emisija stakleničkih plinova[89] i koristi „procijenjenu cijenu ugljika" kako bi se u trošak projekta uračunali vanjski negativni učinci emisija[90]. Time se učinkovito smanjuje ekonomska održivost projekata s višom stopom emisija i smanjuju njihove šanse da ih EIB financira.

60. Kad je riječ o ulaganjima EFSU-a u financijska sredstva koja je Sud ispitao, EIB je često bio u početnoj skupini ulagača. Zahvaljujući njegovim detaljnim postupcima dubinske analize, rana uključenost EIB-a može drugim potencijalnim ulagačima signalizirati da će fond vjerojatno ulagati u izvedive i održive projekte. To može smanjiti njihove troškove dubinske analize i povećati iznos njihova ulaganja.

61. U pogledu transparentnosti i objavljivanja, EIB po završetku projekta izvješćuje o tome je li projekt bio u skladu s ugovornim okolišnim i socijalnim uvjetima. Od EIB-a se nije zahtijevalo da objavljuje javna izvješća o konkretnim klimatskim i okolišnim rezultatima dovršenih operacija financiranih iz EFSU-a na razini projekata. EIB ne objavljuje popis povezanih projekata koje podupire svojim ulaganjem u fondove te stoga ne objavljuje podatke o okolišnoj ili socijalnoj uspješnost tih projekata.

---

[88] EIB, „Environmental and Social Standards" 2018.

[89] EIB, „Methodologies for the Assessment of Project GHG Emissions and Emission Variations", 2020.

[90] EIB, „EIB Group Climate Bank Roadmap", Prilog V., 2020.

EIB promiče održivo financiranje kroz dijalog s ulagačima o primjeni kriterija održivosti

62. Naposljetku, EIB promiče održivo financiranje poticanjem drugih javnih i privatnih ulagača na usvajanje dobrih praksi održivog financiranja. Sud je već izvijestio o njegovoj pozitivnoj ulozi u razvoju zajedničkih načela za praćenje financiranja djelovanja u području klime[91] te u ovom izvješću razmatra ulogu EIB-a u provedbi dubinske analize u području okoliša i socijalnih pitanja.

63. Sud je utvrdio da, pri primjeni kriterija održivosti na projekte, EIB ulazi u dijalog s drugim uključenim ulagačima, poduzećima i javnim tijelima. Na taj način EIB potiče veće prihvaćanje strožih standarda u području klime i zaštite okoliša. EIB je u procesu ažuriranja svojih postupaka dubinske analize te je ažurirao svoju metodologiju za praćenje djelovanja u području klime kako bi se uzeli u obzir kriteriji taksonomije EU-a[92]. To bi trebalo doprinijeti primjeni taksonomije EU-a u praksi.

Potporom EFSU-a nisu obuhvaćena sva područja u kojima su održiva ulaganja najpotrebnija

Potpora iz EFSU-a pružena je nedovoljnoj količini održivih ulaganja u središnjoj i istočnoj Europi

64. Sud je analizirao doprinos portfelja EFSU-a klimatskim ciljevima u razdoblju 2015. – 2020. Njegova je analiza bila ograničena je informacije o praćenju rashoda za klimu ne obuhvaćaju ulaganja povezana s MSP-ovima, koja čine 45 % portfelja (***slika 7.***). Razlog leži u tome što Uredbom o EFSU-u nije predviđeno takvo praćenje i izvješćivanje.

---

[91] Sud, „Provode se ambiciozne mjere kako bi se najmanje svaki peti euro iz proračuna EU-a potrošio na klimatske aktivnosti, ali i dalje postoji ozbiljan rizik da se taj cilj neće postići”, 2016.

[92] Grupa EIB-a, „Climate Bank Roadmap 2021. – 2025.”, 2020., str. xii.

Slika 7. – Udio financiranja sredstvima EFSU-a koje se prati i o kojem se izvješćuje u pogledu djelovanja u području klime

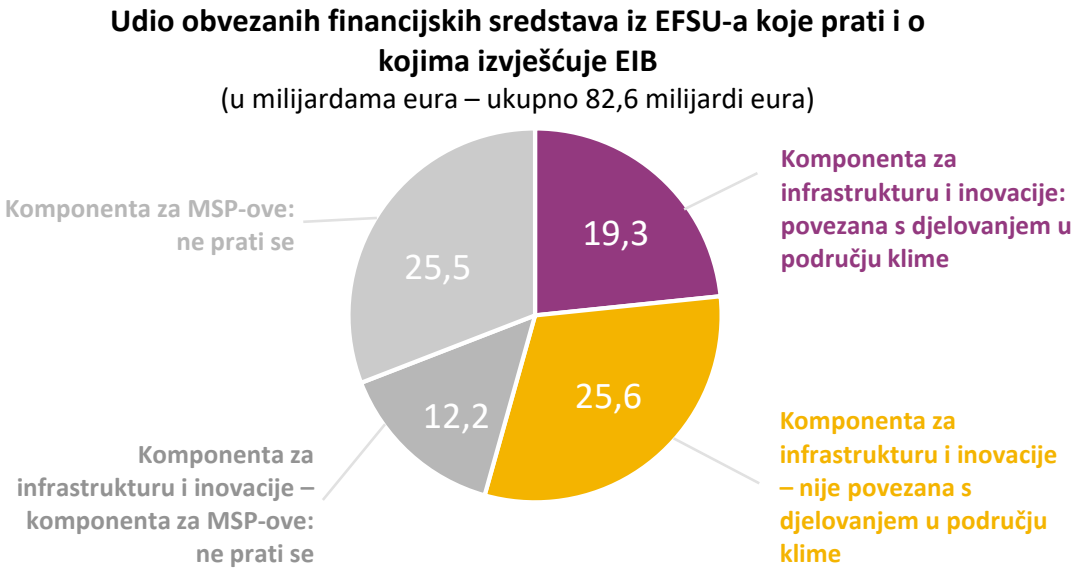

Izvor: Sud, na temelju podataka EIB-a.

65. U okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. praćenjem rashoda za klimu za program InvestEU bit će obuhvaćeni i MSP-ovi. Osim toga, partneri koji provode program InvestEU mogu primijeniti kriterije taksonomije EU-a za utvrđivanje znatnog doprinosa okolišnim ciljevima. Nadalje, Komisija je uvela relevantne ključne pokazatelje uspješnosti kako bi izmjerila uspješnost održivih infrastrukturnih projekata u pogledu klime i zaštite okoliša, poput smanjenja godišnje stope emisije stakleničkih plinova[93]. Time će se poboljšati kvaliteta informacija o doprinosu programa InvestEU djelovanju u području klime i zaštiti okoliša u usporedbi s EFSU-om. Međutim, mehanizmi izvješćivanja ne uključuju stvarne rezultate završenih operacija u području klime i okoliša na razini projekta, a primjena kriterija za taksonomiju EU-a nije obvezna jer provedbeni partneri umjesto toga mogu upotrebljavati metodologiju EU-a za praćenje klimatskih aktivnosti ili drugu dogovorenu metodologiju.

66. Sud je utvrdio da su se u razdoblju 2015. – 2020. jamstvima EFSU-a povezanima s djelovanjem u području klime gotovo isključivo podupirala ulaganja za ublažavanje klimatskih promjena (***slika 8.***). Od 19,4 milijarde eura financiranih projekata u području klime, 32,4 % odnosilo se na energiju iz obnovljivih izvora, što je uglavnom uključivalo postrojenja za solarnu energiju i energiju vjetra. Daljnjih 26,2 % financiranih ulaganja u energetsku učinkovitost sastojalo se uglavnom od financiranja za obnovu zgrada i kogeneracijska postrojenja. Samo 3,5 % odnosilo se na prilagodbu klimatskim

[93] Uredba (EU) 2021/523 o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017.

promjenama, što može biti znak specifičnih poteškoća u pripremi projekata prilagodbe klimatskim promjenama koji su prihvatljivi za financiranje (odlomak ***05***.).

Slika 8. – Financiranje sredstvima EFSU-a po kategorijama djelovanja u području klime

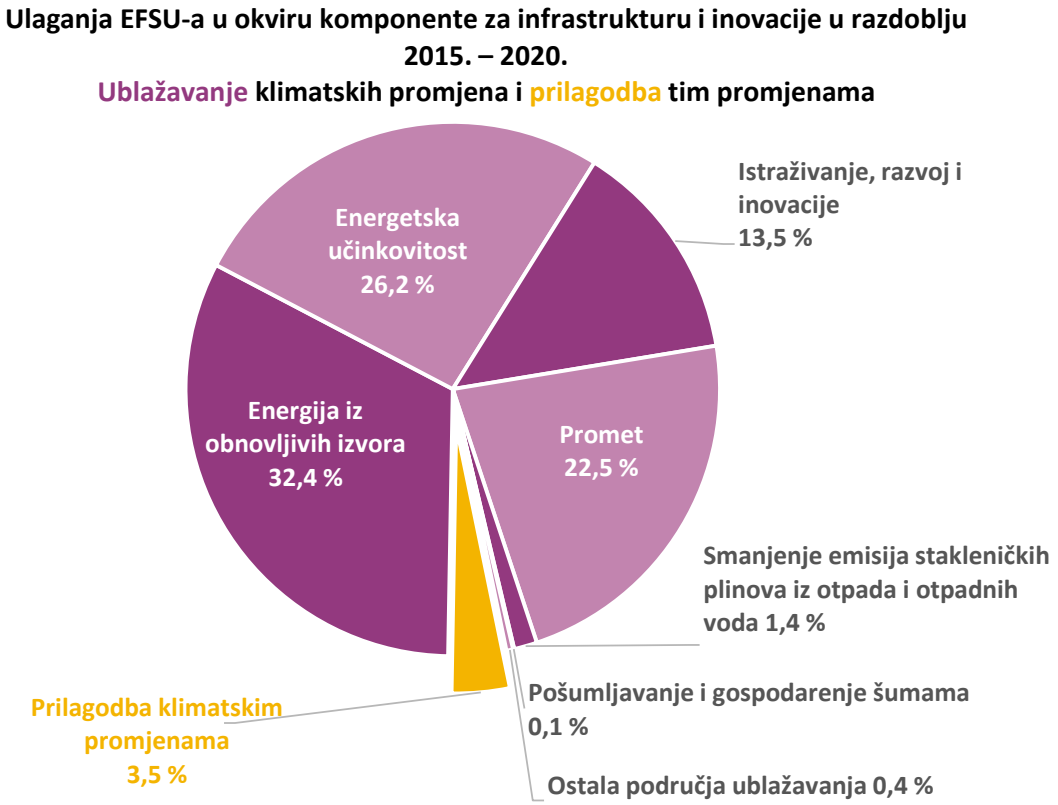

Izvor: Sud, na temelju podataka EIB-a.

67. Stručna skupina na visokoj razini primijetila je 2018. da bi osobitu pažnju trebalo usmjeriti na ubrzavanje infrastrukturnih ulaganja u zemljama središnje i istočne Europe, s obzirom na to se u njima bilježi najveći manjak održivih ulaganja u infrastrukturu[94]. Sud je utvrdio da je vrijednost operacija financiranih iz EFSU-a kojima se do 2020. podupiralo djelovanje u području klime u tim zemljama bila nedovoljna (***slika 9.***). Ulaganja u djelovanja u području klime ukupno su činila 23 % ukupnog financiranja sredstvima EFSU-a u toj regiji, u usporedbi s 52 % u zapadnoj i sjevernoj Europi te 37 % u južnoj Europi u razdoblju 2015. – 2020. U izvješću EIB-a iz 2021., sastavljenom na temelju analize nacionalnih energetskih i klimatskih planova država

[94] Završno izvješće stručne skupine na visokoj razini za održivo financiranje, 2018., str. 38.

članica, potvrđene su veće potrebe za ulaganjima u području klime u središnjoj i istočnoj Europi[95].

Slika 9. – Financiranje djelovanja u području klime sredstvima iz EFSU-a (komponente za infrastrukturu i inovacije) po godini i regiji EU-a

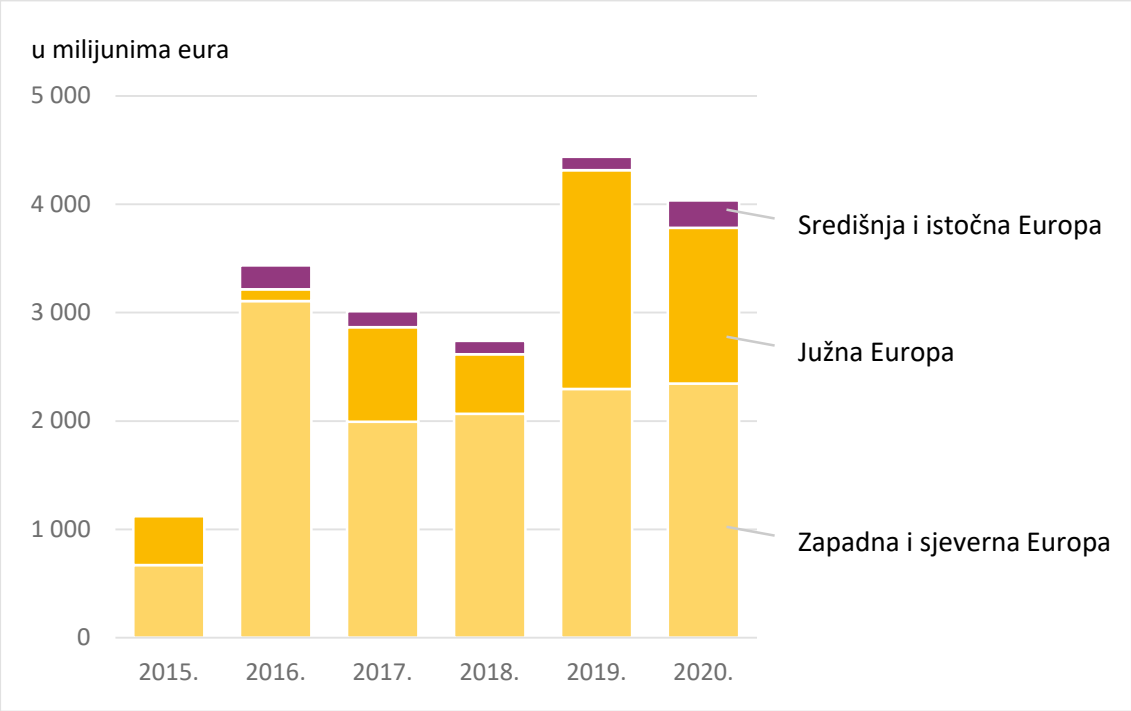

Izvor: Sud, na temelju podataka EIB-a.

68. Budući da će potpora iz programa InvestEU, kao i iz EFSU-a, ovisiti o čimbenicima kao što su tržišna potražnja i dostupnost drugih izvora financiranja, za poboljšanje geografske pokrivenosti bit će potrebne aktivne mjere za izgradnju kapaciteta za izradu održivih projekata u sektorima i područjima s manjkom kapaciteta.

EU-u nedostaje proaktivan pristup za razvoj dostatnog portfelja održivih projekata

69. Stručna skupina na visokoj razini istaknula je 2018. da je potrebna intervencija na razini EU-a kako bi se pomoglo u razvoju portfelja održivih projekata, posebno u središnjoj i istočnoj Europi. U tom kontekstu, preporučila je osnivanje subjekta na razini EU-a –tzv. europske infrastrukture za održivost – s pomoću kojeg bi se:

- nadopunile postojeće savjetodavne usluge pri razvoju održivih investicijskih projekata;

[95] EIB, „Investment Report 2020. – 2021.: Building a smart and green Europe in the COVID-19 era”, 2021.

- pomoglo projektima da se povežu s privatnim ulagačima;
- surađivalo s nacionalnim razvojnim bankama kako bi se državama članicama pružila potpora u razvoju portfelja projekata u okviru njihovih nacionalnih energetskih i klimatskih planova[96].

70. U skladu s akcijskim planom (Mjera 3.) Komisija se obvezala na jačanje savjetodavnog kapaciteta za razvoj održivih infrastrukturnih projekata, ali ne na osnivanje posebnog subjekta s funkcijama predviđenima za europsku infrastrukturu za održivost.

71. Komisija planira ojačati savjetodavne usluge uspostavom savjetodavnog centra za program InvestEU. U tom novom centru primjenjivat će se pristup sličan onome koji se primjenjuje u okviru Europskog savjetodavnog centra za ulaganja koji je osnovan 2015. uz EFSU. Tijekom revizije tog centra koja je provedena 2020., Sud je utvrdio da je centar do kraja 2018. obavio relativno malo savjetodavnih zadataka u prioritetnim sektorima, kao što su energetika i promet, u središnjoj i istočnoj Europi, gdje je obavljeno tek 13 % zadataka povezanih s djelovanjem u području klime[97]. Do kraja ožujka 2021. zabilježen je porast broja savjetodavnih zadataka Europskog savjetodavnog centra za ulaganja u prioritetnim sektorima u središnjoj i istočnoj Europi, dok je 33 % njegovih zadataka bilo povezano s djelovanjem u području klime. Komisija je usto poduzela korake kako bi provela preporuku Suda u pogledu usmjeravanja savjetodavne pomoći na nezadovoljene potrebe.

72. Novi portal za program InvestEU omogućit će promotorima da objavljuju informacije o svojim projektima na internetskim stranicama posvećenima programu InvestEU te će on djelovati kao nasljednik Europskog portala projekata ulaganja korištenog u razdoblju 2015. – 2020. Međutim, taj portal nije osmišljen na način da aktivno usmjerava ulagače te se na njemu neće pružati nikakve procjene održivosti ili druge tehničke ili financijske procjene projekata objavljenih na portalu.

73. Nacionalni energetski i klimatski planovi, bili su, među ostalim, osmišljeni kako bi se podržao razvoj portfelja održivih projekata u području klime i energije pružanjem jasnih informacija za ulagače u pogledu razmjera i vrste ulaganja koja predviđaju

---

[96] „Final Report by the High-Level Expert Group on Sustainable Finance”, 2018., str. 35.

[97] Sud, „Europski savjetodavni centar za ulaganja: osnovan je s ciljem poticanja ulaganja u EU-u, no njegov je učinak i dalje ograničen”, Prilog I.

države članice. Sud je međutim utvrdio da su informacije o potrebnim ulaganjima[98] sadržane u planovima bile nepotpune i nedosljedne (***Prilog V.***) te da su se uvelike razlikovale (***slika 10.***). Premda je Komisija državama članicama pružila određenu potporu, nije razvila zajednički okvir za države članice koji se bi se mogao primijeniti pri procjenjivanju njihovih potreba i utvrđivanju vodećih održivih projekata. Stoga postoji rizik od toga da se nekim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima neće doprinijeti stvaranju pouzdanog portfelja održivih projekata u sektorima i područjima u kojima on trenutačno nedostaje.

Slika 10. – Potrebe za ulaganjima u području energije i klime utvrđene u nacionalnim energetskim i klimatskim planovima država članica kao udio u njihovu BDP-u

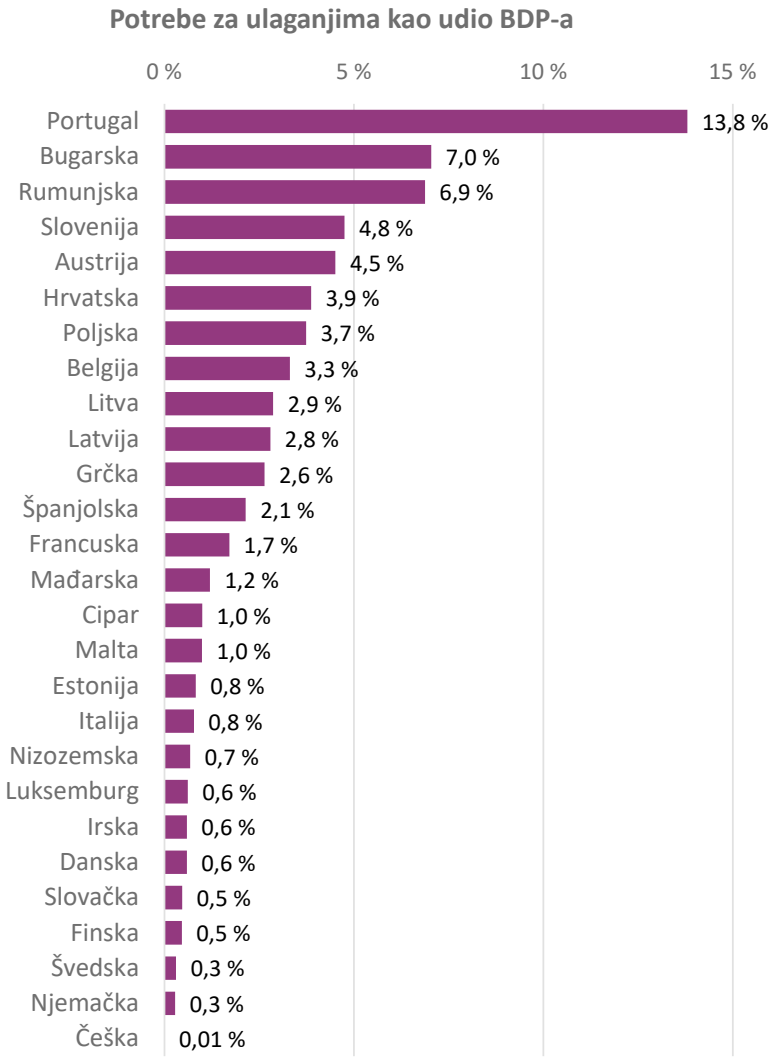

Izvor: Sud na temelju podataka Europske komisije i Eurostata (nacionalni BDP za 2020.).

[98] Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime.

Proračunu EU-a nedostaju dosljedni znanstveno utemeljeni kriteriji kako bi se izbjeglo nanošenje bitne štete okolišu

74. Sud je ispitao jesu li pravne odredbe za programe potrošnje EU-a i za Mehanizam za oporavak i otpornost za razdoblje 2021. – 2027. usklađene s Komisijinim mjerama za održivo financiranje. Iako su taksonomija EU-a te standardi, oznake i zahtjevi za objavljivanje koji se na njoj temelje u prvom redu osmišljeni za sudionike na financijskom tržištu, mogu se primijeniti i na javni sektor. Kao što je prethodno navedeno (vidjeti odlomak ***63***.), EIB je već odlučio primijeniti kriterije taksonomije EU-a za vlastite operacije, što će uključiti one za koje se pruža potpora iz programa InvestEU. Komisija se obvezala „razmotriti i način na koji se taksonomija EU-a može upotrebljavati u javnom sektoru u kontekstu europskog zelenog plana, izvan programa InvestEU" te je istaknula važnost usklađenosti između privatnog i javnog sektora[99]. Tehnička stručna skupina dala je preporuku u skladu s kojom bi proračun EU-a trebao pratiti načela taksonomije EU-a o „nenanošenju bitne štete" za sve ulagače[100].

75. Premda taksonomija EU-a nije uspostavljena kako bi se spriječilo financiranje neodrživih ulaganja, kriteriji taksonomije EU-a mogu se primijeniti za provjeru toga nanosi li se ulaganjem šteta okolišu. Sud je ispitao hoće li se u okviru glavnih programa potrošnje EU-a primjenjivati kriteriji taksonomije EU-a za procjenjivanje štete za okoliš na način koji je usporediv s EIB-om.

Načelo „nenanošenja bitne štete" ne primjenjuje se na sve rashode EU-a

76. Sud je utvrdio da ne postoji dosljedan i obvezujući zahtjev da se za sve djelatnosti koje primaju financijska sredstva EU-a primjenjuje načelo „nenanošenja bitne štete". To je načelo uvedeno u Uredbu o zajedničkim odredbama (primjenjivo na fondove kohezijske politike) i u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. U vrijeme obavljanja ove revizije Komisija je objavila samo relevantne smjernice za primjenu načela „nenanošenja bitne štete" u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost[101]. Međutim, u skladu sa smjernicama o Mehanizmu za oporavak i otpornost upotreba kriterija taksonomije EU-a za primjenu tog načela nije obvezna[102]. Kad je riječ o

---

[99] COM(2020) 21 final – „Plan ulaganja za održivu Europu, Plan ulaganja za europski zeleni plan".

[100] Tehnička stručna skupina, „Statement of the EU Technical Expert Group on Sustainable Finance: 5 high-level principles for Recovery & Resilience", 2020., str. 2.

[101] Uredba (EU) 2021/241 o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost.

[102] Službeni list C 58/1, 18.2.2021..

zajedničkoj poljoprivrednoj politici, načelo „nenanošenja bitne štete” nije uvedeno u relevantno zakonodavstvo.

77. U smjernicama o provjeri održivosti za program InvestEU[103] iznose se preporuke o tome kako utvrditi imaju li projekti učinak na okoliš, klimu ili društvo. Smjernice su izrađene u suradnji s provedbenim partnerima i njima su obuhvaćeni načelo EU-a o „nenanošenju bitne štete” i relevantni kriteriji. U drugim programima potrošnje EU-a Sud nije pronašao zahtjeve za procjenu pojedinačnih investicijskih projekata u odnosu na socijalne i okolišne standarde koji bi bili usporedivi s onima koje upotrebljava EIB ili program InvestEU. To znači da se za utvrđivanje okolišne i socijalne održivosti istih aktivnosti koje se financiraju iz različitih programa EU-a mogu primijeniti nedovoljno strogi ili različiti kriteriji.

78. Sud je isto tako utvrdio da se u okviru određenih programa potrošnje EU-a dopušta financiranje aktivnosti koje su štetne za okoliš. Primjerice, kohezijskom politikom dopuštaju se ograničena ulaganja u plinsku infrastrukturu u nekim državama članicama[104]. U okviru Mehanizma za oporavak i otpornost države članice isto tako mogu u pojedinačnim slučajevima pružiti potporu ulaganjima u fosilna goriva u slučaju da bi prijelaz s izvora energije s velikim emisijama ugljika doveo do velikog i brzog smanjenja emisija stakleničkih plinova[105]. Kako je Sud već istaknuo, sva ulaganja u fosilna goriva sa sobom nose rizik od toga da postanu neupotrebljiva imovina[106]. S druge strane, EIB je odlučio postupno ukinuti potporu za infrastrukturu konvencionalnih fosilnih goriva i projekte proizvodnje energije, uključujući prirodni plin, od početka 2022.[107]

---

[103] Komisija, „Technical guidance on sustainability proofing for the InvestEU Fund”, 2021.

[104] COM(2018) 372 final – Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu.

[105] C(2021) 1054 final – „Commission Notice: Technical guidance on the application of “do no significant harm” under the Recovery and Resilience Facility Regulation.”

[106] Službeni list C 209/1, 1.9.2020. – Mišljenje Suda br. 5/2020.

[107] EIB, „EIB Energy lending policy”, 2019.

Postupci za praćenje doprinosa proračuna EU-a klimatskim ciljevima nisu tako strogi i znanstveno utemeljeni kao kriteriji taksonomije EU-a

79. Premda EU ne procjenjuje doprinos pojedinačnih projekata ostvarenju klimatskih ciljeva, kao što to čini EIB, Komisija prati proračunske rashode EU-a namijenjene djelovanju u području klime („praćenje rashoda za klimu"). U tu svrhu, Komisija primjenjuje koeficijent od 100 % za proračunsku potrošnju za koju procijeni da znatno doprinosi djelovanju u području klime, koeficijent od 40 % za potrošnju koja umjereno doprinosi tom djelovanju te koeficijent od 0 % za potrošnju čiji je doprinos beznačajan[108]. U prethodnim izvješćima Sud je primijetio da ta metodologija može dovesti do precjenjivanja iznosa doprinosa djelovanju u području klime. Sud je osobito kritizirao metodologiju zbog preširoke primjene koeficijenta od 100 %[109] te zbog neprijavljivanja stvarnih rashoda i rezultata. Sud je isto tako primijetio da Komisija ne uzima u obzir negativan učinak nekih aktivnosti financiranih sredstvima EU-a na klimatske promjene[110].

80. U slučaju Mehanizma za oporavak i otpornost te fondova kohezijske politike, aktivnosti financirane sredstvima EU-a u nekim će slučajevima morati dosegnuti pragove koji se temelje na kriterijima taksonomije EU-a kako bi se zabilježilo da njihov doprinos klimatskim aktivnostima iznosi 100 %[111]. Međutim, Komisija će i dalje primjenjivati koeficijent od 40 % na aktivnosti koje ne udovoljavaju ni jednom kriteriju taksonomije EU-a. Sud je utvrdio da se u okviru pristupa EU-a praćenju proračunskih rashoda za potrošnju povezanu s djelovanjem u području klime kriteriji taksonomije EU-a ne primjenjuju ni u drugim područjima (***okvir 5.***). Nedostatak dosljedne primjene taksonomije EU-a dovodi do rizika da financijska sredstva izdvojena za klimatsku komponentu Mehanizma za oporavak i otpornost neće udovoljiti kriterijima koji se temelje na taksonomiji EU-a i koji će se primjenjivati na standard EU-a za zelene obveznice.

---

[108] COM(2019) 400 – „Draft General Budget of the European Union for the financial year 2021" – račun prihoda i rashoda po dijelovima, radni dokument, Dio 1.:Programski izvještaji o operativnim rashodima.

[109] Sud, „Provode se ambiciozne mjere kako bi se najmanje svaki peti euro iz proračuna EU-a potrošio na klimatske aktivnosti, ali i dalje postoji ozbiljan rizik da se taj cilj neće postići", 2016.

[110] Sud, „Praćenje potrošnje proračunskih sredstava EU-a u području klime", 2020.

[111] SWD(2021) 12 final – „Commission Staff Working Document, Guidance to Member States: Recovery and Resilience Plans".

Okvir 5.

Taksonomija EU-a uključuje strože kriterije u pogledu utvrđivanja onoga što doprinosi djelovanju u području klime u sektoru poljoprivrede u usporedbi sa sustavom praćenja rashoda u proračunu EU-a

Tehnička stručna skupina predložila je primjenu kriterija taksonomije EU-a u dva područja u sektoru poljoprivrede: uzgoju biljnih kultura i stočarskoj proizvodnji. Stručnjaci su utvrdili dva kriterija koja je potrebno zadovoljiti kako bi se smatralo da djelatnost znatno doprinosi djelovanju u području klime:

(1) dokazana znatna razina izbjegavanja ili smanjenja emisije stakleničkih plinova iz proizvodnje i povezanih praksi; i

(2) održavanje postojećih ponora i povećavanje sekvestracije”[112].

Ti se kriteriji ne primjenjuju pri računanju rashoda za poljoprivredu kao rashoda koji doprinose klimatskoj politici.

U vrijeme kad je Sud provodio reviziju, Komisija je odlučila privremeno ukloniti kriterije za poljoprivredne djelatnosti iz Delegirane uredbe o taksonomiji kako bi se postigla veća usklađenost među različitim instrumentima za ostvarivanje okolišnih i klimatskih ciljeva zelenog plana[113]. Suzakonodavci su istodobno odgodili sve daljnje promjene u praćenju klimatskih promjena u okviru zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje nakon 31. prosinca 2025.

81. Sud je utvrdio da potpora EU-a ulaganjima mora biti bolje usklađena s načelima održivog financiranja. Financiranje bespovratnim sredstvima EU-a ne može poslužiti kao primjer drugima kad je riječ o primjeni kriterija održivosti i načela taksonomije EU-a o „nenanošenju bitne štete”. Primjenom kriterija taksonomije EU-a pri dodjeli bespovratnih sredstava i/ili praćenju rashoda pružili bi se točniji, više usporedivi i znanstveno utemelji podatci o rashodima u području klime. EU može poslužiti kao primjer drugima i na način da taksonomiju EU-a primijeni na svoj proračun te zajamči usklađenost s ciljem iz akcijskog plana koji se odnosi na promicanje održivog financiranja u privatnom sektoru.

---

[112] Tehnička stručna skupina, „Taxonomy Report: Technical Annex, Updated methodology & Updated Technical Screening Criteria”, 2020., str. 112., str. 126. i str. 140.

[113] Komisija, delegirani akt o taksonomiji EU-a u pogledu klime, 2021.,str. 3. – 4.

Zaključci i preporuke

82. Sud je zaključio da EU mora uložiti dodatne napore kako bi se privatno i javno financiranje preusmjerilo na održiva ulaganja. Aktivnosti iz akcijskog plana moraju se dovršiti i popratiti mjerama kojima bi se bolje uzeli u obzir okolišni i socijalni troškovi neodrživih gospodarskih djelatnosti. Osim toga, EU mora primijeniti dosljedne kriterije za utvrđivanje održivosti ulaganja kojima pruža potporu i bolje usmjeravati svoje napore kako bi stvarao prilike za održiva ulaganja.

83. Sud je utvrdio da je sedam od deset mjera iz akcijskog plana bilo usmjereno na ključno pitanje povećanja transparentnosti u pogledu održivih djelatnosti i financijskih proizvoda. Samo je jedna mjera usmjerena na rješavanje ključnih pitanja smanjenja rizika i troška financiranja održivih ulaganja i poticanja razvoja održivih projekata. Akcijski plan nije popraćen dostatnim mjerama kojima bi se uzeli u obzir okolišni troškovi neodrživih djelatnosti (odlomci ***15***. – ***22***.).

84. Zabilježena su kašnjenja u provedbi velikog broja aktivnosti iz akcijskog plana te su bili potrebni dodatni koraci da one postanu operativne. Komisija se usredotočila na pripremu taksonomije EU-a, koja bi mogla razjasniti koje su djelatnosti održive i pružiti temelj za objavljivanje podataka o održivosti u privatnom i javnom sektoru. Postoje znatna kašnjenja u stupanju taksonomije EU-a na snagu, što isto tako odgađa provedbu drugih mjera koje se na njoj temelje, kao što su označivanje financijskih proizvoda i objavljivanje podataka o održivosti. Sud smatra da taksonomija EU-a, kada stupi na snagu, može biti dobar znanstveno utemeljeni alat koji će pomoći ulagačima da pronađu prilike za ulaganje, a poduzećima da usklade svoje gospodarske aktivnosti s ciljevima održivosti (odlomci ***27***. – ***36***.).

85. Djelotvornost taksonomije i sustava označivanja EU-a u velikoj će mjeri ovisiti o njihovoj dobrovoljnoj primjeni te o tome je li njihova vjerodostojnost potkrijepljena odgovarajućim provjerama. To se može pokazati izazovnim s obzirom na broj i složenost kriterija taksonomije EU-a. Osim toga, izloženost privatnog sektora rizicima u pogledu održivosti i utjecaj koji poduzeća imaju na okoliš i društvo ostat će nejasni sve dok se u potpunosti ne počnu primjenjivati novi zahtjevi EU-a koji se odnose na objavljivanje podataka. Sud smatra da Komisija još nije dovoljno pojasnila mehanizme s pomoću kojih nadležna tijela država članica mogu provjeriti podatke o održivosti koje objavljuju sudionici na financijskom tržištu, a predloženi mehanizmi za reviziju korporativnih izvješća o održivosti još su u procesu zakonodavnog odobrenja. Nadalje, mjere za poticanje dugoročnih ulaganja tek su u pripremi te nije predstavljen ni jedan zakonodavni prijedlog (odlomci ***37***. – ***53***.).

1. preporuka – Potrebno je dovršiti aktivnosti iz akcijskog plana i pojasniti mehanizme za postizanje sukladnosti i mehanizme revizije

Sud preporučuje Komisiji sljedeće:

(a) da dovrši regulatorne aktivnosti iz akcijskog plana čija provedba kasni, osobito taksonomiju EU-a, i prati daljnju provedbu pripremnih mjera u području korporativnog upravljanja;

(b) da pojasni mehanizme za provjeru zahtjeva za usklađivanje povezanih ulaganja financijskih proizvoda s taksonomijom EU-a;

(c) da pojasni ulogu revizora i nadzornih tijela u provjeravanju izvješća o održivosti i podataka koje objavljuju poduzeća te objavljenih informacija o sudionicima na financijskim tržištima.

Preporučeni rok provedbe za točke (a), (b) i (c): kraj 2022.

86. Kao što je navela stručna skupina na visokoj razini, Komisijine mjere za preusmjeravanje privatnog financiranja na održiva ulaganja neće biti djelotvorne ako se u cijenu gospodarskih djelatnosti ne uračuna negativan utjecaj na okoliš i društvo. U tom kontekstu, Sud napominje da je Komisija počela raditi na izradi prijedloga za izmjenu sustava EU-a za trgovanje emisijama i Uredbe o raspodjeli tereta, kojima su obuhvaćene postojeće mjere za smanjenje emisija u EU-u (odlomci ***22***. – ***26***.).

2. preporuka – Potrebno je povećati doprinos održivom financiranju određivanjem cijena za emisije stakleničkih plinova

Kako bi se bolje uzeli u obzir okolišni i socijalni troškovi neodrživih gospodarskih djelatnosti i povećala privlačnost održivog financiranja, Sud preporučuje Komisiji da utvrdi dodatne mjere koje bi omogućile da se pri određivanju cijena emisija stakleničkih plinova u većoj mjeri vodi računa o njihovom okolišnom trošku.

Preporučeni rok provedbe: kraj 2022.

87. Financijska potpora EU-a za ulaganja ne temelji se na dosljednim standardima održivosti. EIB ima važnu ulogu u osiguravanju financijskih sredstava za održive projekte po povoljnim uvjetima i procjenjivanju sukladnosti s okolišnim i socijalnim standardima. EIB isto tako promiče održivo financiranje kroz dijalog s ulagačima o primjeni kriterija održivosti. Međutim, zahtjevi za potporom iz EFSU-a nisu dovoljno

ravnomjerno raspoređeni među svim sektorima i zemljopisnim područjima kojima su potrebna održiva ulaganja. Središnja i istočna Europa primila je manje količine potpore iz EFSU-a od drugih područja, a ulaganja u prilagodbu klimatskim promjenama čine tek mali udio financiranja sredstvima EFSU-a. Sud je isto tako utvrdio da se u izvješćima o programu InvestEU ne navode informacije o stvarnim rezultatima projekata povezanima s klimom i okolišem, kao ni iznosi financijskih sredstava iz programa InvestEU koja se prate u skladu s kriterijima taksonomije EU-a (odlomci ***55***. – ***67***.).

3. preporuka: Potrebno je izvješćivati o rezultatima programa InvestEU povezanima s klimom i okolišem

Kako bi se povećala transparentnost ulaganja i rezultata u okviru programa InvestEU, Sud preporučuje Komisiji da:

(a) objavljuje informacije o tome koliko se sredstava iz programa InvestEU prati s pomoću taksonomije EU-a; i

(b) izvješćuje o rezultatima relevantnih završenih operacija financiranja povezanima s klimom, kao što je stvarno smanjenje emisija stakleničkih plinova.

Preporučeni rok provedbe: od kraja 2022.

88. Sud je isto tako utvrdio da EU nije imao proaktivan pristup za razvoj dostatnog portfelja održivih projekata. Sud je u jednom od prethodnih izvješća iznio opažanje da u središnjoj i istočnoj Europi Europski savjetodavni centar za ulaganja nije obavio dovoljno savjetodavnih zadataka u prioritetnim sektorima, kao što su energetika i promet. Sud napominje da je naknadno postignut napredak u pogledu usmjeravanja savjetodavne pomoći na ta područja i u pogledu razvoja projekata kojima bi se mogla dodijeliti potpora u okviru jamstva InvestEU. Međutim, na razini EU-a ne postoji služba koja bi aktivno usmjeravala ulagače na odgovarajuće projekte dok potencijal nacionalnih energetskih i klimatskih planova za razvoj održivih projekata nije dovoljno iskorišten (odlomci ***69***. – ***73***.).

4. preporuka – Potrebno je razviti portfelj održivih projekata

Sud preporučuje Komisiji da je potrebno:

(a) dati prednost savjetodavnoj potpori područjima i sektorima s velikim potrebama za održivim ulaganjima, ali malim kapacitetom za razvoj potrebnih projekata, među ostalim za prilagodbu klimatskim promjenama;

(b) s obzirom na predstojeće ažuriranje nacionalnih energetskih i klimatskih planova, pomoći državama članicama da poboljšaju cjelovitost i dosljednost informacija koje dostavljaju u svojim nacrtima ažuriranih planova o potrebama za ulaganjima u različitim sektorima i regijama, što uključuje i područje prilagodbe klimatskim promjenama.

Preporučeni rok provedbe: kraj 2023.

89. Mehanizmi za procjenu održivosti potrošnje EU-a nisu u potpunosti u skladu s dobrom praksom održivog financiranja u pogledu primjene načela „nečinjenja bitne štete” i znanstveno utemeljenih okolišnih i socijalnih kriterija, kao što su oni izrađeni za taksonomiju EU-a. Sud je utvrdio da ne postoji dosljedan i obvezujući zahtjev da se za sve djelatnosti koje primaju financijska sredstva EU-a primjenjuje načelo „nenanošenja bitne štete”. Iako je takvo načelo uvedeno za fondove obuhvaćene Uredbom o zajedničkim odredbama i Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost, ono nije uvedeno, primjerice, u relevantno zakonodavstvo kojim se uređuje zajednička poljoprivredna politika. Komisija je jedino izdala smjernice za primjenu tog načela u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Međutim, upotreba kriterija taksonomije EU-a za primjenu tog načela u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost nije obvezna. Sud je utvrdio i da u programima potrošnje EU-a, uz iznimku fonda InvestEU, ne postoje zahtjevi za procjenu pojedinačnih ulaganja u odnosu na socijalne i okolišne standarde koji bi bili usporedivi s onima kojima se koristi EIB. To znači da se za utvrđivanje okolišne i socijalne održivosti istih aktivnosti koje se financiraju iz različitih programa EU-a mogu primijeniti nedovoljno strogi ili različiti kriteriji (odlomci ***74***. – ***78***.).

90. Postupci za praćenje doprinosa proračuna EU-a klimatskim ciljevima nisu toliko strogi i znanstveno utemeljeni kao kriteriji taksonomije EU-a na čiju se primjenu obvezao EIB. Zbog neprimjenjivanja taksonomije EU-a na svoj proračun EU riskira da će poništiti vlastite napore uložene u promicanje održivog financiranja u privatnom sektoru. Isto tako, postoji rizik od toga da će doprinos proračuna EU-a djelovanju u području klime biti precijenjen i da se neće moći usporediti s podatcima koji su praćenjem rashoda za klimu dobiveni na razini EIB-a u okviru programa InvestEU. Konačno, EU riskira da financijska sredstva izdvojena za klimatsku komponentu Mehanizma za oporavak i otpornost neće biti u skladu sa standardima koji se temelje na taksonomiji EU-a i koji će se primjenjivati na standard EU-a za zelene obveznice. To bi moglo utjecati i na spremnost financijskog tržišta da kupuje zelene obveznice i financira Mehanizam za oporavak i otpornost (odlomci ***79***. – ***81***.).

5. preporuka – Potrebno je dosljedno primjenjivati načelo „nenanošenja bitne štete” i kriterije taksonomije EU-a na razini čitavog proračuna EU-a

Sud preporučuje Komisiji sljedeće:

(a) da primjenjuje načelo „nenanošenja bitne štete” na razini čitavog proračuna EU-a;

(b) da uključi načelo „nečinjenja bitne štete” u prijedlog izmijenjene Financijske uredbe;

(c) da u potpunosti integrira kriterije taksonomije EU-a u metodologiju EU-a za praćenje rashoda za klimu čim postanu dostupni;

(d) da nadopuni trenutačno izvješćivanje o doprinosu proračuna EU-a djelovanju u području klime objavljivanjem rashoda EU-a povezanih s klimom koji se odnose na primjenu koeficijenta od 100 % na temelju kriterija taksonomije EU-a.

Preporučeni rok provedbe: nakon donošenja delegiranih akata o taksonomiji EU-a (2022.).

91. Naposljetku, Komisija je izvijestila o provedbi akcijskog plana tek u srpnju 2021. Osim toga, nije razvila pokazatelje uspješnosti povezane s ciljevima akcijskog plana. Bez takvih pokazatelja neće biti moguće pratiti napredak i ocijeniti uspješnost u pogledu preusmjeravanja financiranja na održiva ulaganja (odlomci ***27***. – ***29***.).

6. preporuka – Potrebno je pratiti provedbu akcijskog plana o financiranju održivog rasta i buduće strategije te izvješćivati o njima

Sud preporučuje Komisiji da je potrebno:

(a) izraditi zajedničke pokazatelje uspješnosti kojima će se omogućiti bolje praćenje napretka;

(b) izvješćivati o provedbi akcijskog plana i svake nove strategije održivog financiranja.

Preporučeni rok provedbe: do kraja 2023.

Ovo je izvješće usvojilo V. revizijsko vijeće, kojim predsjeda član Revizorskog suda Tony Murphy, u Luxembourgu 20. srpnja 2021.

Za Revizorski sud

Klaus-Heiner Lehne
predsjednik

Prilozi

Prilog I. – Obuhvaćanje akcijskim planom ključnih preporuka stručne skupine na visokoj razini

Ključne preporuke stručne skupine na visokoj razini		Relevantni dijelovi akcijskog plana
1	Uspostaviti i održavati zajedničku taksonomiju održivosti na razini EU-a	Mjera 1.: Uspostavljanje sustava klasifikacije EU-a za održive djelatnosti
2	Pojasniti obveze ulagača u pogledu boljeg prihvaćanja dugoročne perspektive i preferencija koje se odnose na održivost	Mjera 4.: Uključivanje održivosti u financijsko savjetovanje Mjera 7.: Pojašnjavanje obveza institucijskih ulagača i upravitelja imovinom
3	Unaprijediti pravila objavljivanja kako bi rizici u pogledu održivosti bili u potpunosti transparentni, počevši s klimatskim promjenama	Mjera 7.: Pojašnjavanje obveza institucijskih ulagača i upravitelja imovinom Mjera 9.: Jačanje objavljivanja u pogledu održivosti i izrada računovodstvenih pravila
4	Ključni elementi strategije održivog financiranja za male ulagače: investicijsko savjetovanje, znak za okoliš i minimalni standardi za društveno odgovorno ulaganje	Mjera 2.: Utvrđivanje standarda i oznaka za zelene financijske proizvode Mjera 4.: Uključivanje održivosti u financijsko savjetovanje
5	Razviti i provesti službene europske standarde i oznake održivosti, počevši sa zelenim obveznicama	Mjera 2.: Utvrđivanje standarda i oznaka za zelene financijske proizvode
6	Uspostaviti instrument „održiva infrastruktura Europe”	Nema relevantne mjere u akcijskom planu
7	Upravljanje i vodstvo (bolje usklađivanje korporativne kulture s dugoročnim izgledima)	Mjera 10.: Poticanje održivog korporativnog upravljanja i ograničavanje kratkoročne perspektive na tržištima kapitala
8	Uključiti održivost u nadzorne ovlasti europskih nadzornih tijela i proširiti obuhvat praćenja rizika	Mjera 4.: Uključivanje održivosti u financijsko savjetovanje Mjera 8.: Uključivanje održivosti u bonitetne zahtjeve

Prilog II. – Provedba i ishod mjera iz akcijskog plana EU-a

Provedba i ishod mjera iz akcijskog plana EU-a o financiranju održivog rasta do srpnja 2021.

Mjera	Br.	Ishod planiran u rezultatima akcijskog plana	Planirana provedba/stvarna provedba (dodati status)	Status	Očekivani konačni ishod	Način primjene
Cilj 1.: Preusmjeriti tok kapitala prema održivim ulaganjima						
Mjera 1. **Taksonomija EU-a**	1.	Komisijin zakonodavni prijedlog o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja, koji je Komisija proslijedila zakonodavnom tijelu	2. tromjesečje 2018./2. tromjesečje 2018.	✓	Uredba o taksonomiji u pogledu uspostave okvira za olakšavanje održivih ulaganja	
	2.	Tehničko izvješće o taksonomiji za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama, koje je sastavila tehnička stručna skupina	1. tromjesečje 2019./2. tromjesečje 2020.	✓	Taksonomija EU-a u pogledu ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama	
	3.	Tehničko izvješće o taksonomiji za preostale četiri aktivnosti zaštite okoliša, koje je sastavila tehnička stručna skupina (zadaća koju je sad preuzela platforma za održivo financiranje)	2. tromjesečje 2019./?	✗	Taksonomija EU-a u pogledu vode, otpada, sprečavanja zagađenja te biološke raznolikosti	
Mjera 2. **Standardi i oznake**	4.	Izvješće tehničke stručne skupine o standardu EU-a za zelene obveznice	2. tromjesečje 2019./1. tromjesečje 2020.	✓	Standard EU-a za zelene obveznice	
	5.	Delegirani akt Komisije o prospektu za izdavanje zelenih obveznica	2. tromjesečje 2019./?	✗	Standardizirani sadržaj prospekta za zelene obveznice	

Mjera	Br.	Ishod planiran u rezultatima akcijskog plana	Planirana provedba/stvarna provedba (dodati status)	Status	Očekivani konačni ishod	Način primjene
	6.	Nacrt tehničkog izvješća Zajedničkog istraživačkog centra o znaku za okoliš EU-a za financijske proizvode	?/4. tromjesečje 2019.		Stvaranje dobrovoljnog sustava označivanja na razini EU-a za financijske proizvode	
Mjera 3. **Podupiranje održivih ulaganja**	7.	Poboljšati učinkovitost i utjecaj instrumenata usmjerenih na podupiranje održivih ulaganja	Mjera koja se ponavlja		Poboljšana učinkovitost i utjecaj različitih instrumenata EU-a, uključujući ojačan savjetodavni kapacitet za razvoj održivih projekata	
Mjera 4. **Uključivanje održivosti u investicijsko savjetovanje**	8.	Komisijin prijedlog delegiranih akata MiFID-a II i Direktive o distribuciji osiguranja	2. tromjesečje 2018./4. tromjesečje 2020.		Investicijska društva i distributeri osiguranja nude prikladne proizvode kojima se udovoljava potrebama njihovih klijenata u odnosu na preferencije u pogledu održivosti. Obvezna procjena tih preferencija klijenata tijekom savjetovanja o investicijskim proizvodima koji se temelje na osiguranju.	
	9.	ESMA uključuje preferencije u pogledu održivosti u svoje smjernice o procjeni prikladnosti	4. tromjesečje 2018./4. tromjesečje 2020.		ESMA-ine smjernice za investicijske savjetnike i upravitelje portfelja o dobroj praksi prikupljanja informacija o preferencijama klijenata u pogledu okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika	
Mjera 5. **Referentne vrijednosti za održivost**	10.	Delegirani akti Komisije o uzimanju u obzir okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika u metodologiji izrade referentnih vrijednosti	2. tromjesečje 2018./3. tromjesečje 2020.		Uredba kojom se od poduzeća koja objavljuju financijske referentne vrijednosti traži da objasne na koji se način u metodologiji referentnih	

Mjera	Br.	Ishod planiran u rezultatima akcijskog plana	Planirana provedba/stvarna provedba (dodati status)	Status	Očekivani konačni ishod	Način primjene
					vrijednosti vodi računa o okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima	
	11.	Izrada dviju novih vrsta referentnih vrijednosti u području klime	2. tromjesečje 2018./2. tromjesečje 2018.	✓	Referentne vrijednosti za klimatsku tranziciju Referentne vrijednosti usklađene s Pariškim sporazumom	
	12.	Izvješće tehničke stručne skupine o referentnim vrijednostima	2. tromjesečje 2019./3. tromjesečje 2019.	✓	Preporuke o zahtjevima za objavu okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika i minimalnih tehničkih zahtjeva za referentne vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentne vrijednosti EU-a usklađene s Pariškim sporazumom	
Cilj 2.: Uvođenje održivosti u upravljanje rizicima u području financija						
Mjera 6. **Održivost u rejtinzima i istraživanju**	13.	Izvješće Komisije o napretku u provedbi mjera koje se odnose na agencije za kreditni rejting	3. tromjesečje 2019./?	✗	Mišljenje o aktivnostima koje su potrebne kako bi se poboljšala transparentnost i uzimanje u obzir okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika pri određivanju kreditnih rejtinga koje objavljuju agencije za kreditni rejting	
	14.	ESMA-ina procjena trenutačnih praksi na tržištu kreditnih rejtinga; smjernice ESMA-e o objavljivanju okolišnih, socijalnih i	2. tromjesečje 2019./2. tromjesečje 2019.	✓	Smjernice ESMA-e o zahtjevima za objavljivanje koji se mogu primijeniti na kreditne rejtinge i uzimanje tih	

Mjera	Br.	Ishod planiran u rezultatima akcijskog plana	Planirana provedba/stvarna provedba (dodati status)	Status	Očekivani konačni ishod	Način primjene
		upravljačkih čimbenika za agencije za kreditni rejting			smjernica u obzir pri obavljanju nadzornih aktivnosti ESMA-e	
	15.	Studija o rejtinzima i istraživanju koji se odnose na održivost	2. tromjesečje 2019./4. tromjesečje 2020.		Studija o rejtinzima i istraživanju koji se odnose na održivost	
Mjera 7. **Obveze ulagača**	16.	Komisijin zakonodavni prijedlog uredbe o objavama povezanima s održivosti u sektoru financijskih usluga	2. tromjesečje 2018./4. tromjesečje 2020.		Izmjene okvira za MiFID II, subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), Direktivu o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova (AIFMD), Direktivu o distribuciji osiguranja i Direktivu Solventnost II: kojima se pojašnjava na koji bi način upravitelji imovinom, osiguravajuća društva i investicijski savjetnici trebali uključiti rizike u pogledu održivosti u svoje postojeće organizacijske i operativne postupke.	
Mjera 8.: **Bonitetni zahtjevi**	17.	Uključivanje rizika od klimatskih promjena u politike upravljanja rizicima institucija i potencijalna kalibracija kapitalnih zahtjeva banaka kako bi se uzela u obzir financijska stabilnost i kriteriji održivosti taksonomije EU-a	4. tromjesečje 2019./2. tromjesečje 2019.		Uključivanje rizika od klimatskih promjena u politike upravljanja rizicima institucija i potencijalna kalibracija kapitalnih zahtjeva banaka kako bi se uzela u obzir financijska stabilnost i kriteriji održivosti taksonomije EU-a	

Mjera	Br.	Ishod planiran u rezultatima akcijskog plana	Planirana provedba/stvarna provedba (dodati status)	Status	Očekivani konačni ishod	Način primjene
	18.	Procjena EIOPA-e o tome kako izdavatelji kroz svoje aktivnosti mogu doprinijeti utvrđivanju i mjerenju rizika te upravljanju rizicima koji proizlaze iz klimatskih promjena	3. tromjesečje 2019./3. tromjesečje 2019.		Mišljenje EIOPA-e o tome kako izdavatelji kroz svoje aktivnosti ulaganja i ugovaranja osiguranja mogu doprinijeti utvrđivanju i mjerenju rizika te upravljanju rizicima koji proizlaze iz klimatskih promjena	
Cilj 3.: Poticanje transparentnosti i dugoročnosti u financijskim i gospodarskim djelatnostima						
Mjera 9. **Objavljivanje u pogledu održivosti**	19.	Komisijini zaključci provjere primjerenosti u pogledu javnog korporativnog izvješćivanja	1. tromjesečje 2019. / 2. tromjesečje 2021.		Zaključke provjere primjerenosti trebalo bi uključiti u Komisijin prijedlog revizije Direktive o objavljivanju nefinancijskih informacija	
	20.	Revizija smjernica za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama u pogledu informacija povezanih s klimom velikih subjekata od javnog interesa (više od 500 zaposlenika)	2. tromjesečje 2019./2. tromjesečje 2019.		Dopuna Direktive o objavljivanju nefinancijskih informacija: smjernice za uključivanje informacija povezanih s klimom uz druge financijske i nefinancijske informacije.	
	21.	Prijedlog kojim se od upravitelja imovinom i institucijskih ulagača zahtijeva da objave na koji način uzimaju u obzir čimbenike održivosti u postupku donošenja odluka o ulaganjima	2. tromjesečje 2018./2. tromjesečje 2018.		Novi zahtjevi povezani s transparentnosti koji se odnose na upravitelje imovinom i institucijske ulagače, u pogledu: – uključivanja rizika održivosti u donošenje odluka o ulaganjima; – uzimanja u obzir glavnih štetnih učinaka odluka o ulaganjima na održivost;	

Mjera	Br.	Ishod planiran u rezultatima akcijskog plana	Planirana provedba/stvarna provedba (dodati status)	Status	Očekivani konačni ishod	Način primjene
					– informacija o tome na koji su način politike primitaka usklađene s uvođenjem kriterija održivosti;	
	22.	Osnivanje Europskog laboratorija za korporativno izvješćivanje u okviru EFRAG-a	3. tromjesečje 2018./3. tromjesečje 2018.	✓	Europski laboratorij za korporativno izvješćivanje trebao bi poticati inovacije u području korporativnog izvješćivanja i olakšavati dijalog između poduzeća koja podnose izvješća, korisnika i ostalih relevantnih dionika	
	23.	Komisija od EFRAG-a sustavno traži da procijeni učinak novih MSFI-ja na održiva ulaganja	Mjera koja se ponavlja	↻	Predsjednik Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) objavio je 2019. da Zaklada za MSFI nije opremljena za izvještavanje o održivosti te bi se trebala usredotočiti na potrebe ulagača za financijskim informacijama. IASB je odlučio da pri razvoju MSFI-ja neće uzimati u obzir učinke na održivost	
	24.	Komisija od EFRAG-a traži da istraži pouzdane alternativne računovodstvene tretmane za mjerenje fer vrijednosti portfelja dugoročnih ulaganja imovine i vlasničkih instrumenata	2. tromjesečje 2018./1. tromjesečje 2020.	✓	Po primitku tehničkog savjeta EFRAG-a, Komisija je, u kontekstu IASB-ovog preispitivanja nakon provedbe MFSI-ja 9, s IASB-om počela raditi na ponovnom uvođenju recikliranja za vlasničke instrumente kao IASB-ove izmjene MSFI-ja 9. IASB je produljio mogućnost odgađanja primjene MSFI-	
	25.	Izvješće Komisije o učinku MSFI-ja 9 na dugoročna ulaganja	4. tromjesečje 2018/?	✗		

Mjera	Br.	Ishod planiran u rezultatima akcijskog plana	Planirana provedba/stvarna provedba (dodati status)	Status	Očekivani konačni ishod	Način primjene
					ja 9 za osiguravatelje do 1. siječnja 2023. Na osiguravatelje se, kao važnu skupinu dugoročnih ulagača, još ne primjenjuje pravilo o zabrani „recikliranja" u okviru MSFI-ja 9.	
Mjera 10. **Održivo korporativno upravljanje**	26.	Procjena mogućih načina poticanja održivog korporativnog ulaganja	2. tromjesečje 2019./1. tromjesečje 2020.		Studija o zahtjevima za dubinsku analizu u lancu opskrbe: 1. potreba da korporativni upravni odbori objave strategiju održivosti 2. potreba da direktori djeluju u dugoročnom interesu poduzeća 3. istražiti neopravdani kratkoročni pritisak	
	27.	Izvješće ESMA-e, EBA-e i EIOPA-e o neopravdanom kratkoročnom pritisku	1. tromjesečje 2019./4. tromjesečje 2019.		Savjetovati: prihvaćanje dugoročnije perspektive među financijskim institucijama kroz jasnije zakonske odredbe o održivosti	

Provedeno na vrijeme | Provedeno uz kašnjenje | Nije provedeno | Ponavlja se | Obvezni instrumenti | Dobrovoljni instrumenti | Istraživanja i studije

Izvor: Sud.

Prilog III. – Najvažnija i najnovija događanja koja se odnose na akcijski plan

Akcijski plan	Najvažnija i najnovija događanja
Mjera 1.: Uspostavljanje sustava klasifikacije EU-a za održive djelatnosti	— U ožujku 2020. Komisija je objavila izvješće „Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance” uključujući preporuke u odnosu na oblikovanje taksonomije EU-a. „Technical Annex”, kojim se dopunjuje izvješće, sadrži prijedlog kriterija tehničke provjere za gospodarske djelatnosti koje mogu znatno doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi tim promjenama. — Uredba o taksonomiji o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja donesena je u lipnju 2020. — U studenome 2020., Komisija je objavila nacrt delegiranog akta kojim se uvode kriteriji tehničke provjere za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama. — U travnju 2021. Komisija je objavila izmijenjeni nacrt delegiranog akta kojim se uvode kriteriji tehničke provjere za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama. Delegirani akt donesen je u lipnju 2021. i primjenjivat će se od 1. siječnja 2022.
Mjera 2.: Utvrđivanje standarda i oznaka za zelene financijske proizvode	— Godine 2019. Tehnička stručna skupina predložila je izradu dobrovoljnog standarda EU-a za zelene obveznice. Njime bi se zahtijevalo da financiranje djelatnosti bude u skladu s kriterijima tehničke provjere u okviru taksonomije EU-a. Izdavatelji bi imali obvezu izvješćivanja, primjerice, o djelatnostima koje se financiraju s pomoću zelenih obveznica. — Komisija je pokrenula javno savjetovanje o standardu EU-a za zelene obveznice od lipnja do listopada 2020. Komisija je 6. srpnja 2021. predstavila zakonodavni prijedlog standarda o europskim zelenim obveznicama. — U listopadu 2020. Zajednički istraživački centar Komisije izradio je nacrt kriterija za maloprodajne financijske proizvode kako bi ih klasificirao kao održive. Kada se razviju, kriteriji će biti usvojeni odlukom Komisije, koja se očekuje do kraja 2021. / početkom 2022. U tijeku je rad na razvoju kriterija znaka za okoliš EU-a za maloprodajne financijske proizvode.
Mjera 3.: Poticanje ulaganja u održive projekte	— Donošenje uredbe o programu InvestEU u ožujku 2021. i povećanje usklađivanja proračuna EU-a na 30 % kad je riječ o djelovanju u području klime.
Mjera 4.: Uključivanje održivosti u investicijsko savjetovanje	— Ažurirane smjernice ESMA-e navode samo da bi uključivanje održivosti u investicijsko savjetovanje „bilo dobra praksa”. — Komisija je delegirane uredbe koje se odnose na uzimanje u obzir preferencija malih ulagača u pogledu održivosti tijekom financijskog savjetovanja odobrila 21. travnja 2021. Odnose se na savjetovanje o ulaganjima i osiguranju.
Mjera 5.: Izrada referentnih vrijednosti za održivost	— Izmjenom Uredbe o referentnim vrijednostima u području klime iz studenoga 2019. stvaraju se dvije vrste referentnih vrijednosti EU-a u području klime: „referentne vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju” i „referentne vrijednosti EU-a usklađene s Pariškim sporazumom”. Uredbom se isto tako od Komisije zahtijeva da procijeni izvedivost sveobuhvatnije „okolišne, socijalne i upravljačke referentne vrijednosti”.

Akcijski plan	Najvažnija i najnovija događanja
	— Nakon objave izvješća „Final Report of the TEG on EU climate benchmarks and benchmark ESG disclosures" od 17. srpnja 2020., Komisija je donijela delegirane akte kojima se utvrđuje objavljivanje povezano s okolišnim, društvenim i upravljačkim čimbenicima.
Mjera 6.: Bolje uključivanje održivosti u rejtinge i istraživanje tržišta	— ESMA je 2019. Objavila dokument „Technical advice on sustainability considerations in the credit rating market" i Smjernice o zahtjevima za objavljivanje koji se primjenjuju na kreditne rejtinge. — Komisija je 2020. imenovala skupinu za strateško promišljanje za provedbu rejtinga i istraživačke studije u pogledu održivosti. — U skladu s dokumentom javnog savjetovanja o obnovljenoj strategiji održivog financiranja, Komisija do kraja 2021. namjerava izvijestiti o potrebi za poboljšanjem regulatornog okvira za agencije za kreditni rejting u pogledu objavljivanja okolišnih, socijalnih i upravljačkih pitanja.
Mjera 7.: Pojašnjenje obveza institucijskih ulagača i upravitelja imovinom	— Komisija je 24. srpnja 2018. od europskih nadzornih tijela zatražila da izdaju tehničke savjete o mogućim izmjenama delegiranih akata u pogledu uključivanja rizika za održivost i čimbenika održivosti u postupke i organizaciju, nadzor proizvoda i upravljanje njima na razini određenih financijskih subjekata (uključujući upravitelje imovinom i institucijske ulagače, osiguravajuća društva, savjetnike za ulaganja i osiguranje). — Europska nadzorna tijela objavila su 30. travnja 2019. svoje završno izvješće o tehničkim savjetima Komisiji. — Komisija je 21. travnja 2021. donijela delegirane uredbe o uključivanju rizika u pogledu održivosti.
Mjera 8.: Uključivanje održivosti u bonitetne zahtjeve	— U skladu s izmjenama Uredbe o kapitalnim zahtjevima 2019., EBA je dužna do lipnja 2025. procijeniti rizičnost imovine ili aktivnosti koje su izložene rizicima u pogledu održivosti (fizički rizici i rizici tranzicije). Suzakonodavci su isto tako EBA-i dali mandat da do lipnja 2021. procijeni moguće uključivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika u preglede i evaluacije koje obavljaju nadzorna tijela. — Kad je riječ o sektoru osiguranja, Komisija je primila tehnički savjet EIOPA-e o integraciji rizika u pogledu održivosti u bonitetni okvir za osiguravajuća društva, koji se iskoristio za izradu delegiranog akta, odnosno „mjere druge razine" koji su usvojeni u travnju 2021. EIOPA je u rujnu 2019. dostavila i šire mišljenje o održivosti u Direktivi Solventnost II. Komisija provodi preispitivanje mjera prve razine koje bi trebalo biti dovršeno 2021. te će u tu svrhu uzeti u obzir mišljenje EIOPA-e iz 2019. — Pitanje rizika u pogledu održivosti u sektorima bankarstva, osiguranja, upravljanja imovinom i osiguravanja mirovine obuhvaćeno je Komisijinim javnim savjetovanjem o obnovljenoj strategiji održivog financiranja koje je održano 2020.
Mjera 9.: Jačanje korporativnog objavljivanja u području održivosti	— EFRAG je na Komisijin poziv 2018. osnovao Europski laboratorij za korporativno izvješćivanje (Europski laboratorij). — Komisija je 2019. objavila smjernice o objavljivanju informacija povezanih s klimom, koje su se temeljile zaključcima tehničke stručne skupine za održivo financiranje. — Zaključci provjere primjerenosti upućuju na to da Direktiva o objavljivanju nefinancijskih informacija ne pruža odgovarajući odgovor na zahtjeve različitih skupina dionika, uglavnom ulagača i organizacija civilnog društva, za informacijama. Ulagači moraju bolje razumjeti rizike za održivost. Neki od njih traže financijske proizvode kojima se aktivno nastoje riješiti okolišni i socijalni problemi te su im stoga potrebne i informacije o učinku tih aktivnosti. Organizacije civilnog društva moraju pozivati poduzeća na

Akcijski plan	Najvažnija i najnovija događanja
	odgovornost kad je riječ o utjecaju njihova rada te stoga moraju imati pristup tim informacijama. — Europski laboratorij 2020. izdao je svoje prvo izvješće o tome kako poboljšati izvješćivanje o informacijama povezanim s klimom. Komisija je Europski laboratorij ovlastila da obavi pripremne aktivnosti u pogledu mogućih standarda EU-a o nefinancijskom izvješćivanju. U travnju 2021. Komisija je objavila prijedlog direktive o korporativnom izvješćivanju o održivosti kojom se izmjenjuje Direktiva o objavljivanju nefinancijskih informacija, na temelju zaključaka provjere prikladnosti okvira EU-a za javno izvješćivanje trgovačkih društava. — Komisijino izvješće o učinku MSFI-ja 9 na dugoročna ulaganja, koje je predviđeno akcijskim planom, još nije izrađeno. Komisija smatra da takva analiza trenutačno nije relevantna zbog izmijenjenih pravila o računovodstvenom tretmanu financijske imovine koji provode osiguravajuća društva. — Europski parlament i Vijeće donijeli su 2019. Uredbu o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga. Suzakonodavci su od europskih nadzornih tijela tražili da do prosinca 2020. izrade nacrt standarda za informacije i pokazatelje povezane s održivosti. U veljači 2021. europska nadzorna tijela objavila su nacrt regulatornih tehničkih standarda o sadržaju i metodologiji objava u skladu s Uredbom o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga, koji bi se, nakon što ih odobri Komisija, trebali početi primjenjivati u ožujku 2021. Do prosinca 2021. europska nadzorna tijela moraju pripremiti i nacrt standarda za objave povezane sa štetnim učincima u području socijalnih pitanja, ljudskih prava te borbe protiv korupcije i podmićivanja. Tek će tada Komisija donijeti ta pravila u okviru delegiranih i provedbenih akata. — Komisija je 6. srpnja 2021. donijela delegirani akt kojim se dopunjuje članak 8. Uredbe o taksonomiji, kojim se utvrđuju sadržaj, metodologija i prikaz informacija koje trebaju objaviti financijska i nefinancijska poduzeća.
Mjera 10.: Poticanje održivog korporativnog upravljanja i ograničavanje kratkoročne perspektive na tržištima kapitala	— Tri europska nadzorna tijela objavila su 2019., nakon zahtjeva Komisije, svoja izvješća o problemu kratkoročnosti u donošenju korporativnih odluka. ESMA predlaže pojačana pravila za rješavanje neopravdane kratkoročnosti na tržištima vrijednosnih papira; EBA poziva banke da u svojim strategijama i poslovnim aktivnostima uzmu u obzir dugoročnu perspektivu; EIOPA izvješćuje o potencijalnom neopravdanom kratkoročnom pritisku financijskih tržišta na poduzeća. — Komisija je 2020. objavila studiju „Study on due diligence requirements through the supply chain”, koja izvješćuje o potrebi za uvođenjem novih obveznih zahtjeva te studiju „Study on directors’ duties and sustainable corporate governance”, u kojoj se zaključuje da se temeljni uzroci korporativne kratkoročnosti u određenoj mjeri nalaze u regulatornim okvirima i tržišnim praksama. — Komisija je 2020. izvijestila da će, u cilju uključivanja okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika u poslovne strategije, 2021. iznijeti novu inicijativu o održivom korporativnom upravljanju.

Izvor: Sud.

Prilog IV. – Kronološki prikaz taksonomije EU-a

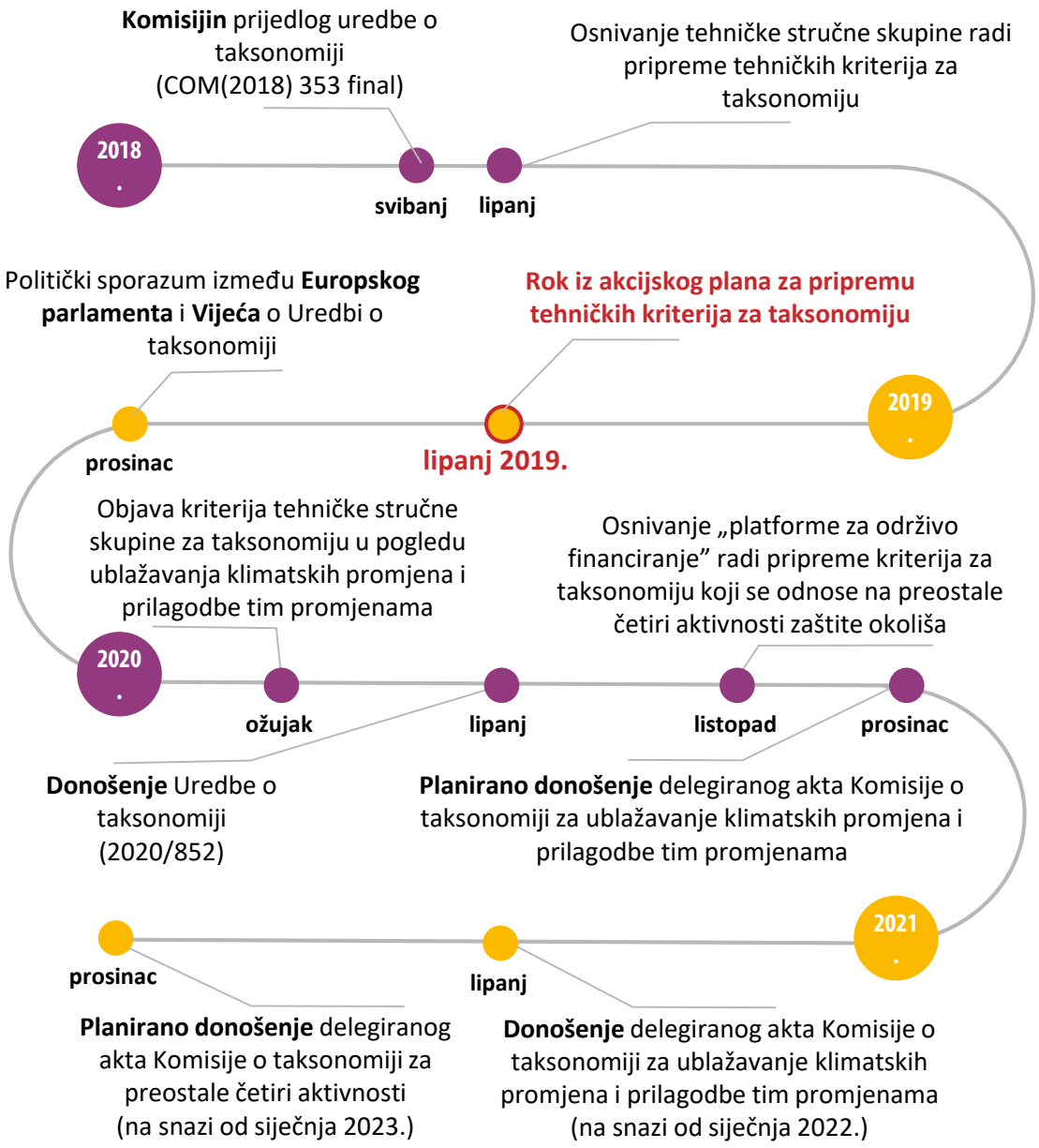

Izvor: Sud.

Prilog V. – Nacionalni energetski i klimatski planovi: Procjene i predstavljanja potreba država članica za ulaganjima

Države članice	Opis potreba za ulaganjima	Iznos
Austrija	Procijenjen **ukupan obujam ulaganja** za svaku dimenziju energetske unije za razdoblje do 2030. Nacionalnom energetskom i klimatskom planu nedostaje općenita procjena izvora sredstava za potrebna ulaganja.	166 – 173 milijuna eura;
Belgija	Navedene su **potrebe za ulaganjima** u šest područja (digitalna tranzicija, kibersigurnost, obrazovanje, zdravstvena zaštita, energetika, mobilnost); nema poveznica između procjena potreba i mjera iznesenih u završnom nacionalnom energetskom i klimatskom planu	144 – 155 milijuna eura;
Bugarska	**Ukupne potrebe za ulaganjima** u razdoblju 2021. – 2030.; nedostaju informacije o: vrstama troškova i metodologiji procjene, pregledu troškova po dimenzijama te temeljnoj logici modela i pretpostavki, dijelu potreba za ulaganjima koji bi bio pokriven pojedinim izvorom.	42,7 milijardi eura
Hrvatska	Procjena **ukupnih ulaganja** za razdoblje 2021. – 2030.; djelomična analiza troškova i izvora ulaganja	19 milijardi eura (141 milijarda kuna)
Cipar	Procijenjen **ukupan trošak potrebnih ulaganja** (uključujući fondove EU-a, nacionalno financiranje i privatno financiranje)	1,4 milijarde eura
	Procijenjen **iznos potrebnog financiranja** (uključujući fondove EU-a i nacionalno financiranje)	0,7 milijardi eura
Češka	Procijenjena **ukupna ulaganja**; nema općenitog pregleda potreba za ulaganjima i financiranja; nema informacija o tržišnim rizicima.	0,038 – 0,19 milijardi eura; (1 – 5 milijardi čeških kruna)
Danska	**Akumulirani javni i privatni tokovi ulaganja** inicirani energetskim sporazumom (kućanstva, industrija, električna energija, plin i centralizirano grijanje)	13 – 24 milijarde eura (100 – 180 milijardi danskih kruna)
Estonija	**Potrebe javnog sektora** u razdoblju 2021. – 2030. za provedbu aktivnosti u energetskom sektoru	226 milijuna eura/godišnje

Države članice	Opis potreba za ulaganjima	Iznos
Finska	Plan sadrži procijenjene iznose u pogledu sljedećih sektorskih potreba za ulaganjem (željeznička infrastruktura, proizvodnja biogoriva, električna energija iz obnovljivih izvora, gruba procjena potražnje za korištenjem električne mreže). Plan ne uključuje sva procijenjena ulaganja koja su potrebna za razdoblje 2020. – 2030. Plan ne sadrži sve pojedinosti o izvorima ulaganja koja su potrebna za postizanje cilja.	11 milijardi eura
Francuska	**Ukupni troškovi** (zgrade, promet, energija i električne mreže)	2019. – 2023.: 46 milijardi eura/godišnje 2024. – 2028.: 64 milijarde eura/godišnje 2029. – 2033.: 85 milijardi eura/godišnje
Njemačka	**Dodatna ulaganja** u program klimatske politike koja su rezultat planiranih politika i aktivnosti u području tranzicije u razdoblju 2021. – 2030. (u sektorima krajnje potrošnje riječ je o iznosu od 184 milijarde eura u istom razdoblju); plan ne uključuje procjenu potreba za ulaganjima koja nisu povezana s energijom za sektore kao što su poljoprivreda i industrija	95,2 milijarde eura
Grčka	Procjene ulaganja u ključna područja nacionalnog energetskog i klimatskog plana za razdoblje 2020. – 2030.; planu nedostaje analiza razlika između potreba za ulaganjima i raspoloživih izvora financiranja	43,8 milijardi eura
Mađarska	U analiziranom razdoblju 2016. – 2040., dodatni, u potpunosti diskontirani trošak sustava u okviru predviđanja s dodatnim mjerama	57 milijardi eura/20 401 milijarda mađarskih forinti (prosječna godišnja vrijednost od 1,64 milijarde eura/582,9 milijardi mađarskih forinti)
Irska	U nacionalnom razvojnom planu 2018. – 2027. navedeni su **prioriteti ulaganja** za djelovanje u području klime u desetogodišnjem razdoblju; u konačnom nacionalnom energetskom i klimatskim planu ne procjenjuju se ukupne potrebe za ulaganjima koja su potrebna kako bi se postigli ciljevi i ambicija utvrđeni u okviru predviđanja s dodatnim mjerama, premda se u njemu navodi potreba za mobilizacijom privatnih ulaganja.	21,8 milijardi eura
Italija	Između 2017. i 2030. kumulativna **dodatna ulaganja** potrebna za nacionalni energetski sustav	180 milijardi eur

Države članice	Opis potreba za ulaganjima	Iznos
Latvija	**Ulaganja potrebna** za postizanje energetskih ciljeva do 2030.	8,2 milijarde eura
Litva	**Potrebe za sredstvima** za planirane politike i aktivnosti u razdoblju 2021. – 2030. (energetska učinkovitost, promet, poljoprivreda i šumarstvo, industrija, gospodarenje otpadom, mjere za smanjenje emisija stakleničkih plinova, prilagodba klimatskim promjenama)	Ukupne potreba za sredstvima: 14 milijardi eura Potrebe za javnim sredstvima: 9,8 milijardi eura
Luksemburg	Ulaganja u energetsku učinkovitost i energiju iz obnovljivih izvora (različiti scenariji) predstavljena su do 2040.; u planu su izostavljene druge mjere relevantne za smanjenje emisija stakleničkih plinova poput ulaganja u javni prijevoz; izvori financiranja nisu dosljedno povezani s ciljevima politike; nema razlike između privatnih i javnih izvora financiranja. Stoga nije moguće količinski izraziti izravni učinak aktivnosti iz nacionalnog energetskog i klimatskog plana na javne financije.	7,95 milijardi eura
Malta	**Ukupni nediskontirani trošak** koji snosi vlada za razdoblje 2018. – 2030. (troškovi ulaganja po sektoru, ulaganja podijeljena na temelju tehnologije, godišnja ulaganja u kućanstva); konačni plan uključuje pregled izvora financiranja, ali ne sadrži dovoljno pojedinosti. Nacionalni proračun je pretpostavljeni izvor za veliku većinu sredstava, uz mogućnost financiranja sredstvima EU-a prema potrebi, bez daljnjih informacija o udjelu potrebnih ulaganja koji je moguće pokriti programima financiranja na razini EU-a.	1,66 milijardi eur
Nizozemska	**Kumulativna ulaganja** za razdoblje 2019. – 2030. (klaster: Izgrađeni okoliš, nove konstrukcije, postojeće nestambene zgrade, postojeći domovi, mobilnost, obnovljiva goriva, promicanje električnih vozila, prijevoz tereta, poljoprivreda i upotreba zemljišta, industrija, proizvodnja električne energije itd.)	56 – 75 milijardi eura
Poljska	**Potrebe za ulaganjima** za razdoblje 2021. – 2030.	195 milijardi eura

Države članice	Opis potreba za ulaganjima	Iznos
Portugal	Procijenjena **ukupna i dodatna ulaganja** za neutralnost energetskog sektora za razdoblje 2016. – 2030. (električna energija, promet, zgrade, industrija, ostalo); plan ne sadrži pojedinosti u pogledu metodologije koja je korištena kako bi se došlo do tih procjena; nema informacija o izvorima iz regionalnih proračuna	Dodatno: 10,8 – 14,7 milijardi eura; Ukupno: 407 – 431 milijarda eura;
Rumunjska	**Ukupna vrijednosti ulaganja** za razdoblje 2021. – 2030. (potrošnja energije, električne mreže, elektrane, parni kotlovi); plan sadrži djelomičnu procjenu potreba za ulaganjima i rashoda, izvore financiranja i ostale relevantne informacije.	Oko 150 milijardi eura
Slovačka	**Ukupni troškovi ulaganja** potrebnih za postizanje ciljeva obnovljivih izvora energije; utvrđene potrebe za ulaganjima nisu na sveobuhvatan način usklađene s potencijalnim izvorima financiranja.	4,3 milijarde eura
	Obnova javnih zgrada: ukupni procijenjeni iznos financiranja za aktivnosti javnog sektora za razdoblje 2021. – 2030.	1,24 milijarde eura
	Troškovi ulaganja povezani s dekarbonizacijom proizvodnje energije	0,18 milijardi eura/godišnje
	Troškovi ulaganja povezani s dekarbonizacijom proizvodnje toplinske energije	0,25 milijardi eura/godišnje
Slovenija	Pregled **ukupnih potreba za ulaganjima** za razdoblje 2021. – 2030. Plan ne pruža sveobuhvatan pregled količinski izraženih izvora financiranja za svako područje ulaganja. Slično tome, nije analizirana komplementarnost različitih izvora financiranja. Procjena izvorâ ulaganja na regionalnoj razini nije uključena u plan.	22 milijarde eura
Španjolska	**Ukupna ulaganja** potrebna za ostvarenje ciljeva integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana za razdoblje 2021 – 2030. (ušteda i učinkovitost, obnovljiva energija, mreže i elektrifikacija, druge aktivnosti)	241 milijarda eura

Države članice	Opis potreba za ulaganjima	Iznos
Švedska	Osim u slučaju kapaciteta za proizvodnju električne energije i infrastrukture za njezinu distribuciju, nacionalni energetski i klimatski plan ne sadrži procjenu potreba za ulaganjima ili izvora financiranja za postizanje klimatskih i energetskih ciljeva Švedske.	14,5 milijardi eura (150 milijardi švedskih kruna)

Izvor: Sud.

Prilog VI. – Nova Komisijina strategija za financiranje prijelaza na održivo gospodarstvo

Komisija je u srpnju 2021. objavila strategiju za financiranje tranzicije prema održivom gospodarstvu, koja se naziva i strategijom održivog financiranja iz 2021. U tom dokumentu Komisija priznaje da provedba akcijskog plana iz 2018. zahtijeva više rada i potvrđuje svoju predanost njegovu dovršetku. Komisija smatra da je novi strateški dokument kojim se promiče održivo financiranje potreban zbog novog globalnog konteksta i sve većeg razumijevanja onoga što je sada potrebno za postizanje ciljeva održivosti.

Strategijom održivog financiranja iz 2021. utvrđuju se sljedeća četiri glavna područja u kojima su potrebne dodatne mjere:

Financiranje prijelaza na održivost

Ovom se strategijom pružaju alati i politike kojima se akterima u svim sektorima gospodarstva omogućuje da financiraju svoje tranzicijske planove kako bi postigli šire okolišne ciljeve, bez obzira na polazišnu točku.

Uključivost

Strategija vodi računa o potrebama pojedinaca i malih i srednjih poduzeća te im pruža prilike za boljim pristupom održivom financiranju.

Otpornost i doprinos financijskog sektora

Ovom se strategijom utvrđuje kako sam financijski sektor može doprinijeti ciljnim vrijednostima iz zelenog plana te istodobno ojačati svoju otpornost i suzbijati manipulativni zeleni marketing.

Globalne ambicije

Ovom se strategijom utvrđuje kako promicati međunarodni konsenzus za potrebe ambicioznog globalnog plana o održivom financiranju.

Izvor: Sud, na temelju podataka Europske komisije.

U okviru tih četiriju prioriteta Komisija planira sljedeće detaljnije mjere za konsolidaciju i dovršetak okvira za održivo financiranje:

(1) pomoći gospodarskim subjektima u financiranju svojih tranzicijskih aktivnosti (Mjera 1.)

- (a) prepoznati napore u pogledu tranzicije na putu prema održivosti
- (b) uključiti u taksonomiju EU-a dodatne održive aktivnosti koje još nisu obuhvaćene donesenim delegiranim aktom
- (c) proširiti okvir standarda i oznaka održivog financiranja

(2) poboljšati pristup pojedinaca i manjih poduzeća održivom financiranju (Mjera 2.)

- (a) osnažiti pojedinačne ulagače i MSP-ove da pristupe prilikama za održivo financiranje

(b) iskoristiti prilike koje digitalne tehnologije nude za održivo financiranje

(c) pružati veću zaštitu od klimatskih i okolišnih rizika u okviru osiguranja

(d) podupirati vjerodostojna socijalna ulaganja

(e) povećana podjela rizika između javnih i privatnih ulagača, upotreba alata za zelenu izradu proračuna u državama članicama i pojačano uključivanje klime i biološke raznolikosti u proračun EU-a

(3) potaknuti doprinos financijskog sektora ostvarenju ciljeva zelenog plana (Mjera 3., Mjera 4. i Mjera 5.)

(a) jačati gospodarsku i financijsku otpornosti na rizike u pogledu održivosti (financijsko izvješćivanje i računovodstvo, kreditni rejtinzi, upravljanje rizicima za održivost od strane banaka i osiguravatelja, financijska stabilnost)

(b) ubrzati doprinos financijskog sektora tranzicijskim aktivnostima (tj. objavljivanje informacija financijskih institucija, fiducijarne obveze ulagača, usporedivost istraživanja i rejtinga u području okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika, npr. praćenje rizika povezanih s manipulativnim zelenim marketingom, mjerenje potreba za kapitalom i tokova kapitala)

(4) promicati međunarodni konsenzus o održivom financiranju (Mjera 6.)

(a) sudjelovati na međunarodnim forumima

(b) upotrebljavati Međunarodnu platformu za održivo financiranje (IPSF)

(c) pružati potporu zemljama s niskim i srednjim dohotkom

Relevantna provedba sljedećih aktivnosti i mjera iz strategije održivog financiranja iz 2021. mogla bi u budućnosti biti usmjerena na neka opažanja i preporuke iz ovog tematskog izvješća:

Predmeti opažanja i preporuka iz ovog tematskog izvješća	Komisijine mjere i aktivnosti iz strategije održivog financiranja iz 2021.
Dovršetak aktivnosti iz akcijskog plana	1. točka (c): Komisija će uvesti kriterije tehničke provjere za održive djelatnosti koje još nisu obuhvaćene prvim delegiranim aktom EU-a za taksonomiju u području klime.
	1. točka (d): Komisija će donijeti još jedan delegirani akt o taksonomiji kojim će se obuhvatiti preostala četiri okolišna cilja.
	3. točka (a): Komisija će raditi na standardima financijskog izvještavanja kojima će se na odgovarajući način uzeti u obzir standardi za rizike u pogledu održivosti te će poticati izračun prirodnog kapitala.
	3. točka (b): Komisija će poduzeti mjere kako bi zajamčila da se relevantni okolišni, socijalni i upravljački rizici sustavno uključuju u kreditne rejtinge i projekcije vezane uz rejting na transparentan način.
	3. točka (c): Komisija će predložiti izmjene Uredbe i Direktive o kapitalnim zahtjevima kako bi se zajamčilo dosljedno uključivanje

Predmeti opažanja i preporuka iz ovog tematskog izvješća	Komisijine mjere i aktivnosti iz strategije održivog financiranja iz 2021.
	okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika u sustave banaka za upravljanje rizicima.
	3. točka (d): Komisija će predložiti izmjene u predstojećem preispitivanju Direktive Solventnost II. (2021.) kako bi se rizici u pogledu održivosti dosljedno integrirali u bonitetni okvir za osiguravatelje.
	4. točka (c): Komisija će poduzeti mjere za poboljšanje dostupnosti, integriteta i transparentnosti istraživanja tržišta i rejtinga u odnosu na okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike.
Pojasniti mehanizme postizanja sukladnosti i mehanizme revizije	5. točka (a): Komisija će nadzornim tijelima omogućiti da se suoče s manipulativnim zelenim marketingom – da prate rizike povezane s takvim marketingom te procjenjuju i preispituju postojeći paket nadzornih i provedbenih alata dostupnih nadležnim tijelima kako bi se zajamčilo da su nadzorne ovlasti, sposobnosti i obveze svrsishodni, uz potporu europskih nadzornih tijela.
razviti portfelj održivih projekata	2. točka (a): Komisija će nastojati malim ulagačima i MSP-ovima omogućiti pristup prilikama za održivo financiranje. – Programom InvestEU osigurat će se mehanizmi za smanjenje rizika, dok će se stupom za MSP-ove Programa jedinstvenog tržišta pružati savjetodavne usluge MSP-ovima u okviru Europske poduzetničke mreže i zajedničke klasterske inicijative
	2. točka (e): Komisija će raditi na izradi zelenog proračuna i mehanizmima podjele rizika – programom InvestEU osigurat će se kapaciteti za preuzimanje rizika i potpora za povezane savjetodavne inicijative Grupi EIB-a, nacionalnim razvojnim bankama i drugim financijskim institucijama.
primjenjivati načelo „nenanošenja bitne štete” i kriterije taksonomije EU-a u svim dijelovima proračuna EU-a	2. točka (e): Komisija će raditi na izradi zelenog proračuna i mehanizmima podjele rizika. – Komisija je predana izradi ažuriranih i pojačanih metodologija praćenja u području klime i biološke raznolikosti. Te metodologije praćenja bit će ključne za praćenje usklađenosti rashoda za klimu i biološku raznolikost u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. s ambicijama EU-a.
pratiti provedbu akcijskog plana o financiranju održivog rasta i buduće strategije te izvješćivati o njima	5. točka (b): Komisija će razviti čvrst okvir za praćenje kako bi se mjerio napredak financijskog sustava EU-a.
	5. točka (c): Komisija će poboljšati suradnju među tijelima kako bi radila na zajedničkom pristupu za praćenje uredne tranzicije i pratila usklađivanje financijskog sustava EU-a s ciljnim vrijednostima iz zelenog plana.

Izvor: Sud.

Pokrate i skraćeni nazivi

EFRAG: Europska savjetodavna skupina za financijsko izvještavanje

EFSU: Europski fond za strateška ulaganja

EIB: Europska investicijska banka

ESB: Europska središnja banka

ESMA: Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala

EU ETS: Sustav EU-a za trgovanje emisijama

EU: Europska unija

MSFI: Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

VFO: Višegodišnji financijski okvir

Pojmovnik

Djelovanje u području klime: djelovanje čija je svrha riješiti pitanje klimatskih promjena i njihova učinka.

Europski zeleni plan: strategija rasta EU-a donesena 2019., čiji je cilj da EU postane klimatski neutralan do 2050.

InvestEU: mehanizam za potporu ulaganjima u svrhu mobilizacije privatnaih ulaganja u projekte od strateške važnosti za EU. Nasljednik EFSU-a od 2021.

Izvješćivanje o održivosti: izvješćivanje poduzeća ili organizacije o gospodarskim, okolišnim i socijalnim učincima njihovih aktivnosti i izloženosti rizicima u pogledu održivosti.

Klimatska neutralnost: situacija u kojoj ljudske aktivnosti ne dovode do neto učinka na klimu.

Klimatske promjene: promjene u klimatskom sustavu Zemlje koje dovode do novih dugoročnih obrazaca u vremenskim prilikama.

Klimatski rizik: potencijalne negativne posljedice i klimatskih promjena i prijelaza na društvo s niskom razinom emisija.

Kratkoročnost: usmjerenost na kratkoročnu perspektivu korporativnih rukovoditelja i financijskih tržišta, pri čemu se prednost daje kratkoročnim interesima dioničara nad dugoročnim rastom poduzeća.

Manipulativni zeleni marketing (engl. *greenwashing*): neopravdane tvrdnje da je proizvod dobar za okoliš i da je u skladu s okolišnim standardima.

Načelo „nenanošenja bitne štete”: načelo prema kojemu gospodarske djelatnosti ne moraju bitno ugrožavati okolišne ili socijalne ciljeve.

Održiva ulaganja: ulaganja u gospodarsku djelatnost kojima se doprinosi okolišnom ili socijalnom cilju pod uvjetom da se takvim ulaganjima ne nanosi bitna šteta nijednom od tih ciljeva te da poduzeće u koje se ulaže slijedi dobre upravljačke prakse.

Održivi razvoj: pristup razvoju kojim se vodi računa o dugoročnim imperativima, kao što je trajnost rezultata, očuvanje okoliša i prirodnih resursa te socijalna i gospodarska jednakost.

Održivo financiranje: uključivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih pitanja u poslovne i ulagačke odluke u financijskom sektoru.

Okolišni, socijalni i upravljački čimbenici: niz standarda kojima se služe ulagači i drugi dionici kako bi procijenili nefinancijsku uspješnost poduzeća.

Praćenje rashoda za klimu: praćenje napretka prema dosezanju ciljnih vrijednosti za klimatske rashode.

Prilagodba klimatskim promjenama: smanjivanje osjetljivosti zemalja i zajednica na klimatske promjene povećavanjem njihove sposobnosti da apsorbiraju učinke tih promjena.

Rizici u pogledu održivosti: okolišni, socijalni ili upravljački događaj ili uvjet koji, ako do njega dođe, može uzrokovati stvaran ili potencijalno negativan bitan učinak na vrijednost ulaganja.

Staklenički plin: plin iz atmosfere, kao što je ugljikov dioksid ili metan, koji upija i emitira zračenje, zadržavajući toplinu i na taj način zagrijavajući Zemljinu površinu takozvanim učinkom staklenika.

Taksonomija EU-a: sustav klasifikacije EU-a kojim se utvrđuje u kojoj su mjeri gospodarske djelatnosti okolišno održive.

Ublažavanje klimatskih promjena: smanjivanje ili ograničavanje emisije stakleničkih plinova zbog njihova utjecaja na klimu.

Odgovori Komisije i EIB-a

https://www.eca.europa.eu/hr/Pages/DocItem.aspx?did=59378

Kronologija

https://www.eca.europa.eu/hr/Pages/DocItem.aspx?did=59378

Revizorski tim

U tematskim izvješćima Suda iznose se rezultati revizija koje su provedene za politike i programe EU-a ili teme povezane s upravljanjem u posebnim proračunskim područjima. U odabiru i oblikovanju takvih revizijskih zadataka Sud nastoji postići što veći učinak uzimajući u obzir rizike za uspješnost ili sukladnost, vrijednost predmetnih prihoda ili rashoda, predstojeće razvojne promjene te politički i javni interes.

Ovu reviziju uspješnosti provelo je V. revizijsko vijeće, kojim predsjeda član Suda Tony Murphy i koje je specijalizirano za rashodovna područja financiranja i administracije Unije. Reviziju je predvodila članica Suda Eva Lindström, a potporu su joj pružali voditeljica njezina ureda Katharina Bryan i ekonomist u njezinu uredu Andrzej Robaszewski, rukovoditelj Ralph Otte; voditelj zadatka Martin Puc; zamjenik voditelja zadatka Tomasz Plebanowicz; te revizori James Mcquade, Laura Kaspar, Dana Šmíd Foltýnová, Mircea-Cristian Martinescu i Jan Olšakovský. Podršku s ilustracijama pružao je Jesús Nieto Muñoz. Jezičnu podršku pružao je Adrian Williams, dok su za administrativnu podršku bile zadužene Valérie Tempez-Erasmi i Monika Elsner.

Eva Lindström

Katharina Bryan

Andrzej Robaszewski

Ralph Otte

Martin Puc

Tomasz Plebanowicz

Laura Kaspar

Jan Olšakovský

Jesús Nieto Muñoz

Adrian Williams

Monika Elsner

AUTORSKA PRAVA

© Europska unija, 2021.

Politika Europskog revizorskog suda (Sud) o ponovnoj uporabi sadržaja provodi se na temelju Odluke Europskog revizorskog suda br. 6. – 201.9 o politici otvorenih podataka i ponovnoj uporabi dokumenata.

Osim ako je drukčije navedeno (npr. u pojedinačnim napomenama o autorskim pravima), sadržaj Suda koji je u vlasništvu EU-a ima dozvolu Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). To znači da je ponovna uporaba dopuštena pod uvjetom da se na odgovarajući način navede izvor i naznače promjene. Osoba koja ponovno upotrebljava sadržaj ne smije izmijeniti izvorno značenje ili poruku dokumenata. Sud ne snosi odgovornost za posljedice ponovne uporabe.

Ako određeni sadržaj prikazuje osobe čiji je identitet moguće utvrditi, npr. u slučaju fotografija koje prikazuju osoblje Suda, ili ako uključuje djela trećih strana, dužni ste zatražiti dodatno dopuštenje. Ako dobijete dopuštenje, njime se poništava i zamjenjuje prethodno opisano opće dopuštenje i jasno se navode sva ograničenja koja se primjenjuju na uporabu tog sadržaja.

Za uporabu ili reprodukciju sadržaja koji nije u vlasništvu EU-a dopuštenje ste po potrebi dužni zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Slike 1., 2., 3., 4., 6. iz tablica u Prilogu II., Prilog VI.: ikone izrađene u programu Pixel perfect na stranicihttps://flaticon.com.

Softver ili dokumenti na koje se primjenjuju prava industrijskog vlasništva, kao što su patenti, žigovi, registrirani dizajn, logotipi i nazivi, nisu obuhvaćeni politikom Suda o ponovnoj uporabi sadržaja te nemate dozvolu za njihovu uporabu.

Na internetskim stranicama institucija Europske unije unutar domene europa.eu dostupne su poveznice na internetske stranice trećih strana. Sud nema nikakvu kontrolu nad njihovim sadržajem te je stoga preporučljivo da provjerite njihove politike zaštite osobnih podataka i autorskih prava.

Uporaba logotipa Europskog revizorskog suda

Logotip Europskog revizorskog suda ne smije se upotrebljavati bez prethodne suglasnosti Europskog revizorskog suda.

PDF	ISBN 978-92-847-6612-3	ISSN 2315-2230	doi:10.2865/066857	QJ-AB-21-020-HR-N
HTML	ISBN 978-92-847-6593-5	ISSN 2315-2230	doi:10.2865/506387	QJ-AB-21-020-HR-Q

Prijelaz na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija zahtijevat će znatna privatna i javna ulaganja. Sud je ispitao poduzima li Komisija odgovarajuće mjere za preusmjeravanje financiranja na održiva ulaganja i zaključio da je potrebno dosljednije djelovanje EU-a. Komisija se s pravom usredotočila na povećanje transparentnosti na tržištu, ali nisu uvedene popratne aktivnosti kojima bi se riješilo pitanje troška neodrživih gospodarskih djelatnosti, a zabilježena su i kašnjenja u mnogim mjerama. Osim toga, Komisija mora primjenjivati dosljedne kriterije za utvrđivanje održivosti ulaganja iz proračuna EU-a i bolje usmjeravati svoje napore kako bi stvarala prilike za održiva ulaganja. Informacije iz ovog izvješća mogle bi doprinijeti provedbi strategije za financiranje prijelaza na održivo gospodarstvo iz 2021.

Tematsko izvješće Suda u skladu s člankom 287. stavkom 4. drugim podstavkom UFEU-a.

EUROPSKI REVIZORSKI SUD

Ured za publikacije Europske unije

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Upiti: eca.europa.eu/hr/Pages/ContactForm.aspx
Internetske stranice: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors